

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

51.-52. ČÍSLO / XXIX. ROČNÍK

28 Kč • 1,52 €

26. PROSINCE 2021 / 2. LEDNA 2022

Z obsahu:

O poušti a konverzi

Homilie papeže Františka
při mši svaté s katolickou
komunitou v řeckých
Athénách 5. prosince 2021

- strana 2 -

Svatý Silvestr

Libor Rösner

- strana 5 -

Z duchovního pokladu

Alice Lenczewske (82)

- strana 6 -

Svatá noc

- strana 8 -

Santa Maria Maggiore

- strana 10 -

Andrej Rublev:

Narození Páně

Výklad ikony

- strana 13 -

Vánoce pro misionáře

P. Leo Maasburg

- strana 18 -

Muž a žena

„jsou jedno tělo“ (Ef 5,31)

François Reckinger

- strana 20 -

Svatý Josef

a útěk do Egypta

- strana 24 -

Záchrana Lisabonu

- strana 26 -

*Více než 700 let stará mozaika zobrazující slavnostní korunování Panny Marie
po pravici Krista Krále; apsida baziliky Santa Maria Maggiore v Římě*

O poušti a konverzi

Homilie papeže Františka při mši svaté s katolickou komunitou v řeckých Athénách 5. prosince 2021

O druhé adventní neděli nám Boží slovo představuje postavu svatého Jana Křtitele. Evangelium zdůrazňuje dva aspekty: místo, kde se nachází – poušť, a obsah jeho poselství – obrácení. **Poušť a obrácení:** na tom trvá dnešní evangelium a díky tomuto důrazu si uvědomujeme, že se nás tato slova přímo týkají. Přijměme je obě.

Poušť. Evangelista Lukáš představuje toto místo zvláštním způsobem. Mluví vlastně o slavnostních okolnostech a o velkých osobnostech té doby: zmiňuje patnáctý rok císaře Tiberia, místodržitele Piláta Pontského, krále Heroda a další „politické vůdce“ té doby; pak zmiňuje náboženské představitele, Annáše a Kai fáše, kteří byli v jeruzalémském chrámu

(srov. Lk 3,1–2). Na tomto místě prohláší: „Slovo Boží se stalo k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti.“ (Lk 3,2) Ale jak? Očekávali bychom, že Boží slovo osloví některého z právě uvedených velkých mužů. Ale ne. Z řádků evangelia vystupuje jemná ironie: z horních pater, kde sídlí držitelé moci, se náhle přesouváme na poušť, k neznámému a samotářskému člověku. Bůh je překvapivý, jeho rozhodnutí jsou překvapivá: nezapadají do lidských očekávání, nesledují moc a velikost, které si s ním člověk obvykle

Pokračování na str. 6

Nesluší se zasahovat do osobního prožívání vánoční doby, jejíž podstatou je narození, příchod Mesiáše v lidském těle na tento svět. A proto nechám spíše na každém z vás, milí čtenáři, abyste si sami prošli pestrou cestou textů tohoto dvojčísla Světla. Atmosféra Vánoc přece každého zasahuje jinak, a nemusí to být jen radost a veselí. Je tolik bolesti a utrpení v dnešním světě, že by bylo až s podivem, kdyby se nějakým způsobem nedotkly každého z nás!

Přesto však i v těchto chvílích platí výzva apoštola Pavla z dnešního druhého čtení: „Ať ve vašem srdci vládne Kristův pokoj ... Kristova nauka ať je u vás ve své plné síle ... S vděčností zpívejte Bohu z celého srdce... všechno dělejte ve jménu Pána Ježíše.“ To je životní program každého křesťana! Misto obvyklých, ryze osobních novoročních předsevzetí – z nichž většina dojde zapomnění po několika dnech – můžeme vzít za svá právě tato Pavlova slova. Vždyť ona dávají život, a to i v čase bolesti a utrpení. V konečném důsledku pak dávají i život věčný...

Podívejme se na ně poněkud blíže. Rozdělil bych to na dvě množiny: CO a JAK.

CO – Kristův pokoj, Kristova nauka, vděčnost Pánu Bohu, všechno čili veškeré konání. Příchod Pána Ježíše na svět s sebou přináší lidstvu pokoj. Avšak ten, kdo odmítá přijmout Krista za svého Spasitele, se stává zdrojem nepokoje, ba i roztržky, protože tam, kde není pra-

Editorial

vý Bůh, není ani pravý pokoj. Nedejme se však oklamat! I ten, kdo v Pána Ježíše uvěřil, může být nositelem nepokoje. Stačí mít nedostatek lásky – k Bohu či k druhým lidem... To pak souvisí s Kristovou naukou: Miluj Pána Boha a bližního svého... – od toho se odvíjí naše veškeré myšlení, mluvení, skutky. Neměli bychom být vděční za to, že máme krásně vyznačenou cestu, která bezpečně vede ke šťastnému životu zde na zemi a jednou na věčnosti?

JAK – vládne, ve své plné síle, z celého srdce, ve jménu Pána Ježíše. Má-li v duši člověka a v lidském soužití přetrvávat pokoj, může vládnout jen jeden: Je to Pán Ježíš? ... Jen v plné síle Kristovy nauky je člověk schopen obstát ve světě ďábelské lži... A potom: srdce plně odevzdané Pánu Ježíši nemůže jinak než pět žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně svému Bohu. S tím má zkušenost jistě každý z nás. Má-li pak člověk ve svém srdci vytesáno Ježíšovo Jméno (liturgický kalendář je připomíná 3. ledna), je i jeho všechno konání tímto Jménem prodchnuto. Odezva ze strany druhých je zřejmá: Či mocí nebo čím jménem dělá takové věci? (srov. Sk 4,7)

Tak jsme se dostali od příchodu Pána Ježíše na svět v Betlémě až k našemu svědectví o něm v místě, kde žijeme. Co ještě dodat? Každý má svoji jedinečnou, originální cestu, jak k tomu

dospět a jak dále pokračovat. A kdyby si snad nevěděl rady, kudy kam, může se ohlédnout zpět do dějin a najít tam pro sebe vhodné vzory a pomocníky na své cestě. Na prvním místě však stojí Matka Boží, Panna Maria a její snoubenec, svatý Josef. Ti spolu s Božím Synem, Pánem Ježíšem, nejenže tvoří Svatou rodinu, ale jsou rovněž prostředníky mimořádných Božích milostí, které jsou tolik potřebné pro záchranu lidských duší – i té naší! A proto, zahleděni stále ještě do betlémských jeslí, povzbuďme a posilněme svoji víru, že Dítě Ježíš za tři desítky let dovršil své vykupitelské dílo na kříži a my ho nyní můžeme oslavovat jako svého Spasitele. – Opravdu? Není Kristus na kříži sám a opuštěný jako na Golgotě? Stojíme se svými kříži pod jeho křížem s nadějí v konečné Pánovo vítězství, v jeho a naše zmrtvýchvstání? Bojíme-li se, vložme svoji ruku do ruky Matky Boží a stůjme tam s ní. Ona přece vždycky – podle Božího zaslíbení v ráji – vítězí nad satanem. A žijme s vědomím, že skrze ni přijde Pán Ježíš na svět se slávou a mocí jako Vítěz a Král – jak čteme u Alice Lenczewské (str. 6). A spolu se svatou Matkou Terezou (str. 18–19) častokrát volejme: „Maria, Matko Ježíšova, buď i mou Matkou!“ S ní se nemusíme bát ničeho, ani toho, co nám následující rok přinese.

Požehnaný rok přeje vám všem i vašim blízkým za celou redakci Světla

Daniel Dehner

Svatá rodina nazaretská se vydává na dlouhou pouť. Připoj se s pomocí Ducha Svatého k těmto poutníkům a doprovod je do svatého města. Pozoruj, s jakou obětavostí a láskou k Hospodinu podstupují námahu, nepohodlí a uskrnění během několika denní cesty. Nevypravili se na výroční pouť pouze proto, aby splnili, co je předepsáno. Mají své důvody, aby ví-

ce než ostatní šli vzdávat Pánu chválu na svatém pahorku, který si zvolil pro svou zvláštní přítomnost, kde přijímá oběti a uděluje své dary. Zpívej s nimi cestou *chvalozpěvy a duchovní písně* a rozmlouvej o Boží velikosti a nevýslovné dobrotě. Je i pro tebe chrám tak vytouženým místem, že jsi ochoten vynaložit i velkou námahu, abys v něm vzdal chválu Bohu?

V úžasu nad vznešeností Božího přítoku pokloň se Hospodinu spolu se Svatou rodinou a děkuj Bohu za všechny chrámy rozestěté po celém světě, v nichž se Bůh tak přibližuje lidem a nabízí jim svou přítomnost a největší ze svých darů – sama sebe.

Přidruž se na zpáteční cestě k Marii a Josefovi a naslouchej jejich hovoru. O čem rozmlouvají, když jsou sami dva? O svém Synu Ježíši. Již dvanáct let vyrůstá pod jejich péčí a před jejich zrakem, a čím je starší, tím větším tajemstvím je pro své rodiče. Už se od těchto svatých rodičů, jak spojují svou úctu k tajemnému Dítěti s rodičovskou láskou, starostlivostí a autoritou. Pohlížíš i ty na své děti jako na tajemný Boží dar a jednáš s nimi také vždy s náležitou úctou?

V podvečer, kdy se má celá rodina společně uložit k zaslouženému odpočinku po námaze celodenní cesty, čeká svaté rodiče nemilé překvapení. Jejich nejdražší Dítě není k nalezení. Co může být pro milující matku bolestnější než nečekaná ztráta dítěte? Poprvé za dvanáct let prožívají Maria a Josef noc bez Ježíše. Maria se již nyní stává Matkou všech matek, které pláčou nad ztracenými dětmi. Jak je možné, že taková rána doléhá na svaté rodiče právě poté, co zvláštním způsobem oslavili Boha? Ta rána je o to krutější, že nikdo na světě nemiluje své dítě tak velice jako tito dva. Proč to musí po-

stihnout právě je? Stal ses svědkem této situace, abys z ní čerpal důležité poučení: nedělej si nárok na trvalý citový prožitky Ježíšovy přítomnosti. Jestliže se krutá zkouška nevyhýbá ani té nejsvětější dvojici, je třeba, aby ses na ni připravil i ty. Už

se od nich i za takové situace zachovat *pokoru, mírnost a trpělivost*.

Taková zkouška může postihnout jen milující srdce. To není znamení, že Pán se od tebe

odvrátil. Bůh je věrný. *Když si tě jednou vyvolil a jsi mu zasvěcen, miluje tě*. I chvíle tmy a opuštěnosti jsou jeho darem. Posílá je, aby tě očistil a upevnil tvou věrnost a důvěru. Dočasné odepření prožitku Ježíšovy přítomnosti není odepřením jeho přízně a lásky. Naopak. Je to mimořádná příležitost. Kdy jindy můžeš osvědčit svou víru a věrnost lépe, než právě v takových situacích? Právě ta láska, kterou miluješ v podmínkách vyprahlosti, je upřímná a ryzí, protože miluješ Ježíše pro něho samého a nikoliv pro pocit libeznosti, který se může zakalit samolibostí. Naskytá se ti také příležitost ověřit si, že nic nemůže vyplnit prázdnotu, která po něm zůstává v tvém srdci. Tato zkušenost stojí za to, že ti zkouška připravila chvíle bolesti. Jak dlouho to bude trvat? Jistě ne déle, než bys mohl snést.

Co dělat při takové zkoušce? Dříve než by se mohlo stát, že tě tvůj smutek přemůže a odzbrojí, obrať se s důvěrou k Ježíšově hledající Matce. Ona tě naučí, jak prožívat nedobrovolné a nečekané osamění. Co dělá Maria? Nezoufá si, nevyčítá. Zpýtuje svědomí, modlí se, činí předsevzety a odhodlání podniknout všechno, aby opět nalezla ztracené Dítě. Snaží se, aby nic nezanedbala. Posiluje svou důvěru tím, že se rozpomíná, *co jí bylo řečeno od Pána*⁽¹⁾. S každou chvílí a každým krokem však roste její neuhastitelná touha po opětovném shledání s Ježíšem. Její manžel je jí přítom pevnou a laskavou oporou.

Duch Boží vede hledající rodiče zpět do Hospodinova chrámu. Konečně je Dítě nalezeno. Opětovné shledání naplňuje rodiče velkou radostí, ale je tu i neodbytná otázka: *Proč jsi nám to udělal?* Matčina vyčítavá otázka tě jistě neudivuje, ale o to více je překvapující Ježíšova odpověď: *Nevěděli jste...?* I ty se často ptáš:

Bolestné hledání

Zamyšlení nad liturgickými texty dnešního svátku

Synu, proč jsi nám to udělal?

Liturgická čtení

1. čtení – Sir 3,2–6.12–14

Pán chtěl, aby otec byl od dětí ctěn, a potvrdil právo matky u potomstva. Kdo ctí otce, smíruje své hříchy, kdo si váží matky, jako by sbíral poklady. Kdo ctí otce, dočká se radosti na vlastních dětech a bude vyslyšen, kdo se modlí. Kdo ctí otce, bude dlouho žít, kdo poslouchá otce, občerstvuje svou matku. Synu, ujmí se svého otce, když zestárne, a netrap ho, dokud je živ. Slábně-li mu rozum, ber na něj ohled a nepohrdej jím, když ty jsi v plné síle. Nezapomene se ti, žes měl soucit s otcem, započítá se ti (jako náhrada) za tvé hříchy.

2. čtení – Kol 3,12–21

Bratři! Jako od Boha vyvolení, svatí a milovaní projevujte navenek milosrdné srdce, dobrotu, pokoru, mírnost a trpělivost. Snášejte se a navzájem si odpouštějte, má-li kdo něco proti druhému. Pán odpustil vám, proto odpouštějte i vy. A nadto nade všechno mějte lásku, neboť ona je svorník dokonalosti. Ať ve vašem srdci vládne Kristův pokoj: k němu jste byli povoláni v jednom těle. Buďte (za to) vděční. Kristova nauka ať je u vás

Dokončení na str. 7

„Proč?“ Tato otázka je tím naléhavější, čím více spoléháš na své vlastní předpoklady a očekávání. I samotné odpovědi na tvé otázky mohou být pro tebe nepochopitelné, pokud nedomyslíš do hloubky Ježíšův výrok: *Musím být tam, kde jde o věc mého Otce*.

Ani Boží Syn zde na zemi nejedná podle vlastní vůle a vlastních nápadů. Je nejen syn tesařův, ale také Syn nebeského Otce. Jeho zájmy, plány a vůle jsou rozhodující. Čím více Boží cesty překračují tvé chápání, tím více se raduj, že tě Bůh zapojuje do plánů tak vznešených, že jim zatím ani při nejlepší vůli nemůžeš plně porozumět. To je současně příležitost pro tvou bezmeznou důvěru a pokornou poslušnost. Stačí ti vědomí, že pracuješ pro jeho slávu. *Blaze každému, kdo kráčí po jeho stezkách*.⁽²⁾

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ srov. Lk 1,45; ⁽²⁾ Ž 128,1

Liturgická čtení

1. čtení - Sir 24,1-4.12-16

Moudrost se sama chváí a slaví uprostřed svého lidu. Otvírá svá ústa ve shromáždění Nejvyššího a velebí se před jeho zástupy:

Tvůrce veškerenstva mi dal rozkaz, můj stvořitel mi poručil vztyčit stan. Řekl mi: „Usaď se v Jakubovi, v Izraeli měj své dědictví!“ Před věky na počátku mě stvořil, až na věky být nepřestanu. Před ním ve svatostánku jsem konala svou službu a pak na Siónu jsem obdržela sídlo. Usadil mě v městě, které miloval jako mě, v Jeruzalémě vykonávám svou moc. V lidu plném slávy jsem zapustila kořeny, v Pánově údělu, v jeho dědictví.

2. čtení - Ef 1,3-6.15-18

Buď pochválen Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, on nás zahrnul z nebe rozmanitými duchovními dary, protože jsme spojeni s Kristem. Vždyť v něm si nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom byli před ním svatí a neposkvrnění v lásce; ze svého svobodného rozhodnutí nás předurčil, abychom byli přijati za jeho děti skrze Ježíše Krista. To proto, aby se vzdávala chvála jeho vznešené dobrotivosti, neboť skrze ni nás obdařil milostí ve svém milovaném Synu. Slyšel jsem, jak věříte v Pána Ježíše a jakou lásku projevujete všem křesťanům, a proto nepřestávám za vás děkovat, když na vás vzpomínám ve svých modlitbách, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, udělil dar moudře věci chápat a jejich smysl odhalovat, takže budete moci mít o něm správné poznání. On ať osvíti vaše srdce, abyste pochopili, jaká je naděje těch, které povolal, jaké poklady slávy skrývá křesťanům jeho dědictví.

Evangelium - Jan 1,1-5.9-14

Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a ten život byl světlem lidí. To světlo svítí v temnotě a temnota ho nepohltila. Bylo světlo právě, které

Dokončení na str. 5

S tojiš opět na počátku roku. Počátek je bod, ve kterém se nezůstává stát. Každý počátek vyžaduje vykročení. Největší z evangelistů ti k tomu nabízí úchvatnou inspiraci.

Jan ti chce přiblížit velké Boží tajemství prvního počátku. Obtíž je v tom, že Bůh je tak nekonečně jiný než my. Člověk je omezená bytost, která má své schopnosti a mohutnosti: má tělo, duši, rozum, vůli, má sílu, má odvahu, má lásku... Bůh však není bytost, která něco má, Bůh je bytost nekonečná, která ve všem je: je Moudrost, Láska, Síla, je Dobrota, je Milosrdenství...

Apoštol ti dnes vysvětluje, že **Bůh je Slovo**. Překvapuje tě to a ptáš se, proč právě Slovo? Vždyť slovo je něco tak obyčejného, že se nám stalo samozřejmostí jako vzduch, který dýcháme.

Zamysli se však, čím je opravdu pro tebe slovo. Umiš si představit, že by z tvého života zmizela všechna slova? Beze slov by se zhroutil všechen smysl, všechen řád, všechno, co je člověku tak vlastní. Všechny tvé myšlenky, tvé představy, tvé plány, vztahy, celé tvé osobní a společenské bytí potřebují slova. Slovo je podstatnou složkou lidské bytosti. Bez schopnosti používat slov bychom byli rázem jako němé tváře. Právě to, že nás Bůh obdařil schopností užívat slov, nás pozvedlo do zcela nového vyššího řádu. A také to, na čem si lidé nejvíce zakládají, jsou vrcholné plody lidského myšlení, které nám umožňují slova. Pojmenovali jsme si je „filosofie – láska k moudrosti“.

Janovo „Slovo“ – LOGOS – je nejnepnější souhrn a nejdokonalejší plod **Božího myšlení**: nejvyšší Moudrost, nejvyšší Řád, nejvyšší Zákon, nejdokonalejší božská Myšlenka, v níž je stanoven podstatný smysl všeho toho, co je. A Jan říká, že úplně *na počátku*, tedy dříve, než cokoliv jiného mělo počátek, bylo SLOVO, byl tento velký Boží *Plán u Boha*, a ten *Plán byl Bůh* – Ježíš Kristus – *Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, jedné podstaty s Otcem*. Bůh v tomto věčném Slovu poznává sám sebe a poznává i všechno, **co bude stvořeno a k čemu to bude stvořeno**, protože všechno, co bude stvořeno, bude stvořeno skrze ně.

Proč to Miláček Páně tak zdůrazňuje? Chce ti vyložit, co sám pochopil, když jeho hlava spočívala na Srdci Ježíšově, totiž **smysl věčné Boží myšlenky**. Celý tento Boží plán směřuje k jedinému: abys **měl moc stát se Božím dítětem**. Pokud by se tento cíl neměl naplnit, stvoření celého vesmíru i vše-

ho, co obsahuje, by nebyly k ničemu. V tomto základním a nejvyšším projektu je obsažen **Bůh sám**: ze Slova vychází všechno stvoření, aby skrze Slovo opět spočinulo v Bohu.

Teprve pod tímto zorným úhlem bude moci evangelista dále vyprávět, co všechno se událo, když se *Slovo stalo člověkem*, teprve z tohoto zorného úhlu můžeš pochopit, proč mu na tom tak záleželo, *aby přebývalo mezi námi*, proč nakonec obětovalo samo sebe. Když přišlo na svět, **přišlo do svého**, vždyť všechno povstalo skrze ně, s ním a v něm. Syn Otce se spojil se svým milovaným dílem. Nikdo z lidí, kteří kdy vytvořili svá největší díla, nemiloval výsledek své tvorby tak, jak Slovo miluje své stvoření.

Ale je tu překvapující nesoulad. Ježíš Kristus – Otcovo Slovo – přišel na svět, který *povstal skrze něho*, a svět ho nepoznal. *Přišel mezi své vlastní, a ti ho nepřijali*.

Teprve z toho však můžeš poznat skutečnou hloubku Boží myšlenky: tato skutečnost vůbec nepředstavuje selhání Božího Plánu. Je v tom naopak úžasná velikost odvčké Boží logiky, že Slovo nesměřovalo k nám, **avšakliv** jsme ho nepřijali – **nýbrž právě proto se stalo tělem a přebývalo mezi námi**, protože jsme ho nepoznali a protože jsme ho nepřijali. Bůh sestoupil z nebe a vydal se do krajnosti, protože se **nemůže vzdát sám sebe**: jeho odvčký Plán, **učinit tě svým dítětem**, nestojí mimo něho, tento Plán je **Bůh sám**. I ve svém žalostném stavu slepoty a odmítání *jme jeho vlastní, kteří jsme povstali skrze ně* a jemu záleží na jediném: *dát nám opět moc stát se Božími dětmi*.

Tato moc je nyní v moci tvé svobody a tvého rozhodnutí, zda ho **přijmeš a uvěříš v Ježíšovo jméno**. Když svolíš, naplní se na tobě poslední cíl Božího plánu: tvé **znovuzrození z Boha**. *Jemu buď sláva, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy*.

Bratr Amadeus

Velký počátek

Zamyšlení nad textem Jan 1,1-18

Bez něho nepovstalo nic.

Svatý Silvestr

Když se řekne Silvestr, každému nejprve naskočí poslední den v roce a s ním spjaté bujaré oslavy příchodu roku nového. Leckdo asi ví, že jméno tomuto dni dal svatý papež, ale už méně asi bude vědět i něco o jeho životě. Proto si ho nyní přiblížíme. K Silvestrově osobě se váže zajímavá skutečnost: byl jako první titulován přídomkem „vznaváč“, který církev svatá od té doby udílela těm, již nezemřeli mučednickou smrtí.

Datum narození tohoto rodi-
lého Římana zůstává tajem-
stvím. Pocházel z věřící ro-
diny, což s sebou v době Diokleciánova
pronásledování neslo nutnost skrývat se
v lesích na Monte Soratte nedaleko Ří-
ma, a to spolu s vlastním otcem Rufinem,
jenž zde ukrýval liturgické knihy a nádo-
by. To už byl Silvestr podle některých
zdrojů knězem.

Další jeho osudy nejsou známy, na scé-
ně dějin se objevuje až 31. ledna 314, kdy
byl dvacet dní po smrti papeže Milthiada
zvolen jeho nástupcem. Legenda praví,
že přijal jméno podle místa svého úkrytu
z dob pronásledování – Silvestr. Latinské
silva totiž znamená *les*, resp. *obyvatel lesa*.

Oproti svým předchůdcům mohl ce-
lý svůj pontifikát veřejně vykonávat v ča-
sech, kdy bylo křesťanství plně rehabilito-
váno ze strany císaře. Rok předtím totiž
Konstantin vydal slavný edikt milánský,
který zrovnoprávňoval křesťanství s ostat-
ními vyznáními, udílel církvi právo na
majetek, nařizoval vrátit jí úplně všechny
hmotné statky zkonfiskované při někde-
jším pronásledování a učinil z ní de facto
právní osobu. Edikt zahájil zcela no-
vou éru, kdy římský stát vedle sebe respek-
toval ještě jedno společenství s celosvětov-
ým přesahem. Silvestr sídlil v lateránském
paláci, někdejším majetku Placida Late-
rána, který papeži Miltiádovi daroval cí-
sař Konstantin. Silvestr vedle paláce začal
stavět baziliku, kterou v roce 324 vysvětil

jakožto první katedrálu v Římě a která je
dodnes považována za matku všech kos-
telů. Později přikročil i ke stavbě jiných
slavných chrámů – sv. Pavla za hradbami,
sv. Vavřince či původní podoby sv. Petra
ve Vatikánu.

Do období Silvestrova pontifikátu spa-
dá vystoupení kněze Aria, jenž svými blud-
nými vývody pomýlil značnou část tehde-
jšího křesťanstva. Hlásal, že Ježíš Kristus
nebyl Bohem, a tím ani není stejné pod-
staty s Otcem. Je prý obyčejným tvorem,
za Syna Božího toliko přijatým. K největ-
ším odpůrcům bludaře Aria patřil sv. Ata-
náš, zcela mimořádná osobnost tehdejší
církve. Avšak ani papež Silvestr I. nezů-
stával pozadu. Prvního církevního kon-
cilu vůbec, konaného v roce 325 v Nice-
ji, kam jej svolal císař Konstantin, se sice
nemohl účastnit, ovšem skrze své vyslan-
ce (biskupa Hosia z Córdoba a kněze Vi-
tona a Vincence) působil vydatně ve prospěch
správného učení. Církevní otcové
tehdy vydali rozhodnutí, které se dodnes
modlíme v Krédu: „*Pravý Bůh z pravého
Boha, zrozený, ne stvořený, jedné podstaty
s Otcem.*“ Arianismus však tímto usnese-
ním nevymizel, držel se sverepě při živo-
tě a jeho jed trávil duše věřících i nadále.

Silvestr též přiměl Konstantina k radi-
kální změně řady zákonů: Císař zakázal
vydržování konkubin a pro cizoložníky
vyhlásil trest smrti, zároveň výrazně ztí-
žil možnost rozvodů. Zakázal trest smr-
ti ukřižováním, gladiátorské hry, jakož

*Papež Silvestr I. a císař Konstantin
na fresce z roku 1247*

i svévolné zacházení s otroky. Soudnictví
křesťanů, počítaje v to i ryze světské kau-
zy, svěřil do rukou biskupů a v neposled-
ní řadě vyhlásil neděli za povinný sváteční
den, „*dies Dominica*“ – den Páně.

Silvestr I. proslul neobyčejnou vynika-
jící moudrostí, jasnozřivostí a horlivostí,
láskou k Bohu a bližním, především k chu-
dým, kterým vydatně pomáhal. Stál za
úpravou liturgických předpisů, když mimo
jiné nařídil, aby oltáře byly stavěny z ka-
mene namísto dosavadního dřeva a byly
pokryvány pouze plátnem, nikoliv hedvá-
bím. Stanovil přesné stupně svěcení kně-
ží a podle všeho se zasloužil i o založení
římské pěvecké školy. Nechal sestavit prv-
ní římskou martyrologii (seznam křesťan-
ských mučedníků).

Svůj bohulibý pontifikát zakončil
sv. Silvestr poslední den léta Páně 335.
Pochován byl v bazilice sv. Priscilly, kte-
rou sám nechal zbudovat na Via Salaria
nad jejími katakombami. Později papež Pa-
vel I. nechal Silvestrovy tělesné pozůstat-
ky přenést do tehdy nově vystavěného, je-
mu zasvěceného kostela.

Jedna z legend spjatá se jménem sva-
tého papeže Silvestra I. hovoří o tom, že
měl vyléčit z malomocenství císaře Kon-
stantina a následně ho pokřtít. Nezaklá-
dá se však na pravdě, císaře, stranicího od
jisté doby zcela zjevně stoupencům aria-
nismu, pokřtil nedlouho před jeho smrtí
jak jinak než ariánský biskup – Eusebius
z Nikomédie. Jiná legenda hovoří o tom,
že papež Silvestr I. obrátil a pokřtil Kon-
stantinovu matku sv. Helenu, která se
v dějinách církve tolik proslavila naleze-
ním Svatého kříže.

Svatý Silvestr bývá zobrazován v pa-
pežském ornátu, s knihou a mušlí nebo
býkem a jeho liturgická památka přípa-
dá, jak známo, na 31. prosinec.

Liturgická čtení - dokončení ze str. 4

osvěcuje každého člověka; to přichá-
zelo na svět. Na světě bylo a svět po-
vstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do
vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali.
Všem, kdo ho přijali, dal moc stát
se Božími dětmi, těm, kdo věří v jeho

jméno, kdo se zrodili ne z krve, ani
z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha.
A Slovo se stalo tělem a přebývalo me-
zi námi. Viděli jsme jeho slávu, slávu,
jakou má od Otce jednorozený Syn,
plný milosti a pravdy.

Z duchovního pokladu Alice Lenczewske (82)

Tentokrát čerpáme z jiného knižního zdroje, a proto se neobjevují označení „†“, „•“ či „-“.

„Cílem tvého života a tvého povolání je milovat Mě a každého člověka – všechny Moje děti zrozené z Lásky a pro Lásku. Moji největší bolesti je to, že Mě opustily Moje děti. Jsem sám a opuštěný, jako tenkrát na kříži na Golgotě. Tento výjev a tato scéna trvá a mohutní každým dnem: je zde lhotejný zástup, jsou zde zvědavci bažící po pohledu na krev, jsou zde nepřátelé rozjásaní z vítězství své nenávisti. Je jich mnoho.

Se mnou je jen Moje Matka, její sestry, mládenec, který Mě upřímně miluje, a obrácený hříšník, který v hodině smrti prosí o milosrdenství. A kde jsi ty? S kým se ztotožňuješ na této současné Golgotě, již je svět a ti, kteří Mě chtějí zabít, aby sami sebe vyhlásili za bohy?“

* * *

„Místo života je zde smrt, místo pravdy lež, místo lásky nenávist, místo odpuštění pomsta, místo svobody zotročení, místo pokory pýcha, místo milosrden-

ství krutost. Takto bychom mohli vyjmenovat všechna duchovní dobra obsažená v evangeliu a ukázat jejich opak, který tvoří obsah učení a působení těch, kdo bojují proti Mé Církvi, proti Mým milovaným, trpícím dětem. Cesta ke spáse vede skrze očišťování od satanského jedu dědičného hříchu světa každého dítěte na této zemi.

Přijde očištění, které ve světle Boží pravdy ukáže lži synů tmy. Tváří v tvář této pravdě si bude muset každý člověk rozhodnutím své vůle vybrat buď království Mého Otce, anebo věčnou podřízenost otcí lži. A svět bude osvobozen od pavoučí sítě velké nevěstky Antikrista a od těch, kdo mu sloužili mezi Mými dětmi.“

* * *

„Vystupňování zla se musí dovršit. Tak jako se před dvěma tisíci roky dovršilo na Mně, tak se nyní dovrší na Mé Církvi a na mnoha Mých věrných dětech. Po-

tom nastane zázrak zmrtvýchvstání víry a lásky, když vstoupím s mocí, abych ukončil vládu satana a jeho služebníků.“

* * *

„Neboj se kříže. S důvěrou se pod něj postav a s láskou se podívej na přicházející úsvit zmrtvýchvstání. Čas milosti trvá – je to čas k obrácení, ke vzpamatování se, pro záchranu mnohých díky oběti Mých synů a dcer, dětí lásky. Každý, kdo se postaví pod kříž, kdo přijme kříž, bude spolu s Pannou Marií, Bolestnou Matkou, která mu pomůže vytrvat v lásce a oběti. Skrze Ni přijdu podruhé na svět se slávou a mocí jako Vítěz a Král.“

(Pokračování)

Podle Cesta dozrevania.

Sestavil Mieczysław Piotrowski TChR. ZAEX, Dolány 2017.

Preklad Eva Hanušová OSsR.

Ze slovenštiny preložil a upravil dd-

O poušti a konverzi

- dokončení homilie papeže Františka ze str. 2

spojuje. Pán dává přednost malosti a pokoře. Vykoupení nezačíná v Jeruzalémě, Aténách nebo Římě, ale na poušti. Tato paradoxní strategie nám dává velmi krásné poselství: mít autoritu, být kultivovaný a slavný není zárukou toho, že se zalíbíme Bohu. Naopak by to mohlo vést k tomu, že se člověk stane arogantním a odmítne ho.

Zůstaňme u paradoxu pouště. Předchůdce připravuje příchod Krista na tomto neprostupném a nehostinném místě plném nebezpečí. Když chce člověk učinit důležité oznámení, obvykle se vydává na krásná místa, kde je mnoho lidí a kde je vidět. Jan naopak káže na poušti. Právě tam, v místě vyprahlosti, v tom prázdném prostoru, který se táhne, kam až oko dohlédne, a kde není téměř žádný život, se zjevuje Hospodinova sláva, která – jak prorokuje Písmo (srov. Iz 40,3–4) – mění poušť v jezero, neúrodnou zemi v prame-

ny vody (srov. Iz 41,18). Zde je další povzbudivé poselství: Bůh nyní stejně jako tehdy obrací svůj pohled tam, kde převládá smutek a osamělost. Můžeme to zažít i v životě: často mu znemožníme nás oslovit, když jsme uprostřed potlesku a myslíme jen na sebe; daří se mu to zejména v hodinách zkoušky. Navštěvuje nás v obtížných situacích, v našich prázdnotách, v našich existenciálních pouštích. Tam nás Pán navštěvuje.

Draží bratři a sestry, v životě člověka nebo národa nechybí chvíle, kdy má dojem, že se nachází na poušti. Právě tam se Pán zpřítomňuje a často ho nevitají ti, kteří mají pocit, že uspěli, ale ti, kteří mají pocit, že selhali. A přichází se slovy blízkosti, soucitu a něhy: „Nebojte se, neboť já jsem s vámi, ne zoufejte, neboť já jsem váš Bůh. Posílím tě a přijdu ti na pomoc.“ (Iz 41,10)

Při kázání na poušti nás Jan ujišťuje, že Pán přichází, aby nás osvobodil a dal nám znovu život, právě v situacích, které se zdají být nenapravitelné a z nichž není východiska: přichází právě tam. Neexistuje tedy místo, které by Bůh nechtěl navštívit. A dnes nemůžeme nepocítit radost z toho, že si vybral poušť, aby nás oslovil v naší malosti, kterou miluje, a v naší neplodnosti, kterou chce uhasit naší žízní! A tak se, draží přátelé, nebojte malosti, protože nejde o to, že bychom byli malí a málo početní, ale o to, abychom byli otevření Bohu a druhým. A nebojte se ani neúrodnosti, pro-

Liturgická čtení - dokončení ze str. 3

tože Bůh se jí nebojí a přichází nás do ní navštívit!

Přejdeme k druhému aspektu, ke **konverzi**. Křtitel ji hlásal nepřetržitě a vehementně (srov. Lk 3,7). I to je „nepříjemné“ téma. Stejně jako poušť není prvním místem, kam bychom chtěli jít, tak ani pozvání k obrácení není první nabídkou, kterou bychom chtěli slyšet. Mluvit o obrácení může vyvolat smutek; zdá se, že je těžké jej sladit s evangeliem radosti. To se však stává, když se obrácení redukuje na morální úsilí, jako by bylo pouze plodem našeho vlastního úsilí. Problém spočívá právě v tom, že vše zakládáme na vlastních silách. To není správné! Zde se také skrývá duchovní smutek a frustrace: rádi bychom se obrátili, byli lepší, překonali své nedostatky, změnili se, ale cítíme, že toho nejsme plně schopni, a navzdory své dobré vůli vždy upadáme zpět. Máme stejnou zkušenost jako svatý Pavel, který právě z těchto končin napsal: „Je ve mně touha po dobru, ale ne schopnost ho konat, neboť nekonám dobro, které chci, ale zlo, které nechci.“ (Řím 7,18-19) Jestliže tedy sami nemáme schopnost konat dobro, které bychom chtěli, co to znamená, že se musíme obrátit?

Váš krásný jazyk, řečtina, nám může pomoci s etymologií evangelijního slovesa „obrátit se“, *metanoéin*. Skládá se z předložky *metá*, která zde znamená *nad*, a slovesa *noéin*, které znamená *myslet*. Obrátit se tedy znamená myslet nad, myslet výše, to znamená překročit obvyklý způsob myšlení, překročit naše obvyklá myšlenková schémata. Mám na mysli právě schémata, která vše redukuje na naše ego, na náš nárok na soběstačnost. Nebo ta, která jsou uzavřena zkostnatělostí a strachem, která ochromují pokušením „vždycky se to tak dělalo, proč to měnit?“, představou, že pouště života jsou místem smrti, a ne Boží přítomnosti.

Jan nás vybízí k obrácení, abychom šli dál a nezastavovali se zde; abychom šli dál, než nám říkají naše instinkty a než nám říkají naše myšlenky, protože skutečnost je větší: je větší než naše instinkty, než naše myšlenky. Skutečnost je taková, že Bůh je větší. Obrácení tedy znamená neposlušat ty, kdo potlačují naději, ty, kdo opakují, že se v životě nikdy nic nezmění – pesimisty všech dob. Odmítnout věřit, že jsme odsouzeni k tomu, abychom se pro-

ve své plné síle: moudře se navzájem poučujte a napomínejte. S vděčností zpívejte Bohu z celého srdce žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Cokoli mluvíte nebo konáte, všechno dělejte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci.

Vy ženy, buďte svému muži podřízeny, jak se to sluší na křesťanky. Vy muži, mějte svou ženu rádi a nechovejte se k ní mrzoutsky. Vy děti, ve všem svoje rodiče poslouchajte, jak se to patří u křesťanů. Vy otcové, nedrážděte svoje děti, aby neztrácely odvahu.

Evangelium Lk 2,41-52

Ježíšovi rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Když mu bylo dvanáct let, vydali se tam na svátky jako obvykle. A když ukončili sváteční dny a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, a jeho ro-

diče to nezpозorovali. V domnění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. Po třech dnech ho našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, poslouchá je a dává jim otázky. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpověďmi. Když ho (rodiče) uviděli, celí se zarazili a jeho matka mu řekla: „Dítě, proč jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali.“ Odpověděl jim: „Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že já musím být v tom, co je mého Otce?“

Ale oni nepochopili, co jim tím chtěli říci. Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci. Ježíš pak prospíval moudrostí, věkem a oblibou u Boha i u lidí.

Druhý den své návštěvy Řecka sloužil papež František mši s místní katolickou komunitou v koncertní síni Megaron v Athénách. Mše svaté se ve dvou různých sálech zúčastnilo přibližně 2 000 věřících.

padli do pohyblivých pisků průměrnosti. Znamená to nepodlehout vnitřním duchům, kteří se nejvíce objevují v dobách zkoušek, aby nás odradili a řekli nám, že to nezvládneme, že všechno jde špatně a že stát se svatým není nic pro nás. Tak tomu není, protože Bůh existu-

je. Musíme mu důvěřovat, protože on je naše „nad“, naše síla. Všechno se změní, když mu dáme první místo. Zde je obrácení: Pán potřebuje pouze naše otevřené dveře, aby vstoupil a konal zázraky, stejně jako mu stačila poušť a Janova slova, aby přišel na svět. Víc nežádá.

Prosíme o milost věřit, že s Bohem se věci mění, že uzdravuje naše obavy, hojí naše rány, proměňuje vyprahlá místa v prameny vody. Prosíme o milost naděje. Protože právě naděje oživuje víru a rozněcuje lásku. Protože právě po naději dnes žijí pouště celého světa. A zatímco nás toto naše setkání obnovuje v Ježíšově naději a radosti a já se raduji z toho, že jsem s vámi, prosme naši Matku, celou svatou, aby nám pomohla být jako ona svědky naděje, rozsévající radosti kolem nás – naděje, bratři a sestry, nezklame, nikdy nezklame – nejen když jsme šťastní a jsme spolu, ale každý den, v pouštích, které obýváme. Protože právě tam je náš život s Boží milostí povolán k obrácení. Tam, v mnoha pouštích našeho vlastního nitra nebo životního prostředí, je život povolán k rozkvětu. Kež nám Pán dá milost a odvahu přijmout tuto pravdu.

Přeložil Petr Vacík,
Česká sekce Vatikánského rozhlasu
(Redakčně upraveno)

Svatá noc

Narození Ježíše, Bohočlověka, který přišel na svět v betlémské stáji jako malé dítě, je jedním z nejobdivuhodnějších zjevení Boží lásky. Evangelia nám o tom podávají pouze strohou zprávu. Proto je na nás, abychom s láskou o tomto tajemství rozjímali, neboť jen tak budeme moci čerpat z nekonečného bohatství ukrytého v tomto tajemství chudoby. Bůh nám přitom přichází na pomoc – například tím, že známe spisy a vize různých svatých a autentických mystiků, kteří nám tuto událost živě popisují, a tak otevírají cestu k pochopení události Vánoc. Mezi nimi vynikají především texty španělské abatyše Marie z Agredy.

Ctihodná Marie od Ježíše z Agredy

Protože ctihodná františkánka Marie od Ježíše z Agredy (1602–1665) není až tak známá, rádi bychom vám ji krátce představili. Když 20 let před jejím narozením procházela svatá Terezie z Ávily městečkem Agreda, vyslovila tato prorocká slova: „Z Agredy, této Boží zahrady, vzejde pro svatou církev voňavý květ.“ Tímto „voňavým květem“ se mělo stát děvče ze šlechtické rodiny Mária Coronel Arana, tiché, horlivé dítě, které se vlivem Boží milosti už v raném věku rozhodlo žít pouze pro Boha. Co je však jedinečné: volání do kláštera nakonec pocítila celá rodina. Po třech letech tvrdého modlitebního zápasu nechala tato šlechtická rodina přestavět své sídlo v Agredě na ženský kontemplativní klášter Neposkvrněného početí, do kterého vstoupila matka spolu se svými dvěma dcerami. Otec následoval své dva syny do františkánského kláštera.

Po složení věčných slibů v roce 1620 pro 18letou sestru Marii od Ježíše začal intenzivní čas očišťování a pokání. Už v této době Bůh omilostnil tuto pokornou a poslušnou sestru výjimečnými dary, jakými byly například dlouhé extáze a bilokace. Jako 25letá byla sestra Marie zvolena abatyší. Hned po svém zvolení položila pravidla řehole a klášterní pečeť k nohám sochy Panny Marie, aby tím vyjádřila, že je jen její „malou zástupkyní“. I nadále vykonávala ty nejpodradnější práce a svůj úřad zastávala 35 let (s tříletou přestávkou) jako skutečná matka – s moudrostí, mírností a láskyplnou prostotou až do své smrti o Letnicích v roce 1665.

Krátce po zvolení abatyší v roce 1627 pověřil Pán Marii z Agredy, aby zapisovala všechny své vnitřní vize a zjevení ze života Panny Marie. Takovéto vize měla od mládí. Jako 35letá se v poslušnosti ke svému zpovědníkovi pustila do tohoto dí-

la a první dva z osmi svazků vznikly během 20 dní! Od Panny Marie se jí dostalo vysvětlení: „Věrohodnost tohoto příběhu nezávisí na pisatelce, ale na původci, který sám je nejvyšší Moudrost. Nástrojem, který si vybral, neměl být učený muž. Slouží pro větší slávu Boží, když je tímto nástrojem žena, které při tom nepomáhá ani věda, ani vlastní studium. A na tom všichni poznají, že v tomto vyprávění se nenachází nic, co by pocházelo od tebe. A ty si přitom nesmíš přivlastnit větší zásluhu, než jakou má brko, kterým píšeš.“ Hotové dílo bylo důkladně zkoumáno teology, kteří se vy-

V letech 1620–1631 se tato mladá sestra žijící v klauzуре dostala v bilokaci víc než pětsetkrát do oblastí dnešních amerických států Nové Mexiko, Arizona a Texas. Hnána vřelou láskou k bližním takto zvěstovala víru indiánským kmenům, zpočátku nedůvěřivým a nepřátelským. Nakonec je poslala k františkánům působících v této oblasti. Ti byli nanejvýš překvapeni při pohledu na zástup indiánů, kteří jim povídali o „dámě v azurovém oděvu“, jež je připravovala na křest. Mysleli tím plášť františkánek od Neposkvrněného početí, řehole, do které sestra Marie patřila. (Ilustrační foto © Plaza Nueva/www.plazanueva.com)

jadřovali velmi pochvalně, avšak v roce 1645 bylo za nešťastných okolností zničeno. A tak sestra Marie napsala *Život Panny a Matky Boží Marie* po několika letech podruhé a ještě dokonaleji. Popisuje zde i události Svaté noci:

Po strastiplném hledání přístřeší v Betlémě vidí Marie z Agredy, jak andělé vedou svatý pár k jeskyni pastýřů za městem. Maria a Josef jsou naplněni štěstím a vděčností k Bohu, když zjistí, že jeskyně je prázdná a neobývaná.

„Jeskyni tvořila drsná, neopracovaná skála, takže byla vhodným místem jen pro zvířata. Maria, Panna, která měla 15 let, sama začala čistit jeskyni, neboť ta měla zakrátko sloužit jako královský trůn a posvátné milostivé místo. Svatý Josef ji prosil, aby přenechala práci jemu, ale pokorná Královna nebe trvala na tom, že si práci rozdělí. Protože bylo chladno, svatý Josef rozdělal oheň. Maria a Josef se u ohně trochu ohřáli a s nevýslovnou radostí v srdci požili svůj skromný pokrm.

Po děkovné modlitbě Panna Maria poznala, že se blíží její hodina. Požádala Josefa, aby se uložil k odpočinku, neboť noc už značně pokročila. Josef splnil žádost své nevěsty a prosil ji, aby učinila totéž. Josef pro ni připravil lůžko a sám ulehl do kouta u vchodu. Mocná Božská síla způsobila, že se Maria dostala do extáze a ve vizi, která trvala víc než hodinu, mohla nahlédnout do tajemství Božství a člověčenství svého Božího Syna. Mariino tělo se nebeskou krásou tak změnilo, že se už ani nepodobalo tělu pozemského tvora. Její tvář byla vážná, prozářena nádhernou velebností, její srdce bylo roznicené vroucí láskou a celá její bytost plně ponořená v Bohu.

Na konci tohoto nebeského vytržení dala nejsvětější Panna světu jednorozeného Syna věčného Otce, svého Syna Ježíše. Stalo se tak o půlnoci. Porodila Ježíše bez bolesti a byla nedotknutá ve své panenské neporušenosti a čistotě. Dítě vyšlo z jejího lůna, jako když sluneční paprsky pronikají křišťálovou schránku bez toho, že by ji porušily, ba naopak, ještě víc ji osvětlují v zářivé kráse. Božské Dítě přišlo na svět slavné a proměněné, neboť sláva jeho nejsvětější duše při jeho narození zaplavila tělo novorozenátka tímž způsobem, jako se to stalo při proměnění Ježíše na hoře Tábor. Evangelista Lukáš

Relikviář ctihodné Marie od Ježíše se nachází v klášterním kostele v Agredě. Dva roky po její smrti navštívil hrob španělský král Karel II. a chtěl vidět Mariino tělo. Tehdy je našli neporušené! V záznamech stojí: „Ctihodné tělo Boží služebnice tam leželo s pokojným přátelským výrazem na tváři, byla krásná a jakoby úplně zdravá. Vypadala, jako by žila, a vycházela z ní přejemná vůně.“ Když v roce 1906 otevřeli sarkofág naposledy, bylo tělo mystičky stále neporušené, šířila se z něj vůně, přičemž kůže byla vysušená a tmavá. Jen ruce, které psaly o životě Neposkvrněné, si uchovály původní svěžest. Na fotografii je vidět masku zhotovenou umělcem, pod kterou odpočívá neporušené tělo světice.

nám říká, že když panenská Matka porodila svého prvorozeného Syna, zavinula ho do plenek a položila do jeslí. Nevzpomíná, kdo jej vložil do rukou. Ale svatý Michael a Gabriel, dvě nebeská knížata, tam byli v lidské podobě a s nevýslovnou úctou vzali Dítě do svých rukou a podobně jako kněží ukazují Nejsvětější hostii věřícím, tak drželi oslaveného a zářícího Syna před očima Matky. Matka a Syn se na sebe podívali. Tehdy Maria uslyšela slova věčného Otce: *»Vezmi svého jednorozeného Syna do náručí, starej se o něho a pa-*

Klášter Neposkvrněného početí v Agredě

matuj, že ho musíš obětovat, když to budu od tebe žádat. Krm ho jako matka a uctívej ho jako pravého Boha.» Nato Maria odpověděla: »Hle, dílo tvých rukou. Ozdob mě svou milostí, aby mě tvůj Syn a můj Bůh přijal za svou služebnici a abych mu mohla důstojně sloužit.«

Po těchto slovech byl ukončen zázrak proměnění a Maria viděla své dítě v jeho přirozené lidské podobě schopné utrpení. Přijala ho z rukou svatých andělů a řekla mu: *»Moje nejsladší Lásko, živote mé duše! Vítej v tomto světě, Slunce spravedlnosti, rozptyl tmu hříchu a smrti!«*

Když Maria držela Dítě na rukou, byla jako oltář nebo svatostánek a v betlémské jeskyni byl přítomný celý nebeský dvůr, aby se klaněl svému Stvořiteli v jeho novém, neobyčejném oděvu pozemského poutníka.“

Potom Panna Maria přidává poučení pro nás všechny: *»Můj Božský Syn si nevyhledal pokoru a samotu proto, že by to potřeboval, ale aby lidem ukázal nejkratší a nejjistější cestu k vysokému stupni Božské lásky a sjednocení s Bohem. »Buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec!« Pro děti Církve to není nemožné. Pokud budou činit, co je v jejich silách, žádnému z nich Otec neodepře svou milost, aby se mu mohli stát plně podobnými. Toto štěstí jim přece zasloužil můj nejsvětější Syn. V důsledku hrozné nevděčnosti lidí na své vykoupení zapomínají a pohrdají jím, a proto nemohou zakusit jeho ovoce.*

Uč se z mého příkladu, s jakou hlubokou pokorou máš jednat s Pánem, kdykoli ho přijmeš do svého srdce ve svatém přijímání. Tehdy ho máš zcela blízko u sebe i v sobě. Tehdy promlouvá i k tobě: »Podobej se mi!« Uvědom si, že Ježíš chce, abys jeho dobrodiní přijímala s takovou vděčností, jako by sestoupil z nebe jen kvůli tobě, aby jen tebe jedinou vykoupil a jen tobě zvěstoval své učení, které zanechal svaté Církvi.«

Z Vítězstvo Srdca 131/2019 přeložila -jk- (Redakčně upraveno)

* * *

Matice cyrilometodějská s. r. o. vydala od ctihodné Marie od Ježíše z Agredy její čtyřsvazkové dílo „Mystické město Boží“, které je stále v prodeji. Více informací s možností objednávky najdete na www.maticecm.cz.

Santa Maria Maggiore

Milí čtenáři, přijměte naše vánoční pozvání do nádherné starobylé baziliky Santa Maria Maggiore, do matky všech mariánských svatyní. A ačkoli je už některým z vás tato vznešená královská bazilika známá, i tak vás zveme k tomu, abyste překročili práh jednoho z jejích monumentálních vstupních portálů a na chvíli vstoupili, pokochat se krásami nevyčísitelné hodnoty a setkat se tu především s tajemstvím Vánoc.

Zázračný sních v horku letního Říma

Příběh vzniku baziliky Santa Maria Maggiore sahá daleko do doby raného křesťanství. V noci ze 4. na 5. srpna roku 358 se Panna Maria zjevila římskému patricijovi Janovi a jeho manželce, vlastníkově pozemku na Esquiline, jednom z římských pahorků. Panna Maria jim přislíbila, že jejich touha po dědici se vyplní, když dají postavit kostel k její úctě na tom místě, které bude následujícího rána pokryté sněhem. A vskutku, ráno 5. srpna ležel Esquilin, nejvyšší ze sedmi římských pahorků, pod čerstvou sněhovou pokrývkou – a to uprostřed letních římských veder! Nepochybně to byl neobyčejný a velký div. Manželé se bez otálení vydali k papeži Liberiovi, který měl totožný sen: na místě, na kterém bude ráno ležet sních, nechť dá vybudovat kostel zasvěcený Panně Marii. Okamžitě se začalo s výstavbou Božího chrámu, který dostal název Santa Maria ad Nives – Panny Marie Sněžné. Mimochodem, v průběhu století bylo po celém světě postavených mnoho kostelů Panny Marie Sněžné – od Peru přes Kanadu, Evropu až do Indie a na Dálný východ.

Detail mozaiky ve vítězném oblouku, zobrazení Betléma (5. stol.)

Ale vraťme se ještě zpět k začátkům. Když bylo během ekumenického koncilu v Efezu (v dnešním Turecku) roku 431 vyhlášeno dogma, které definovalo Boží mateřství Panny Marie, čili Bohorodičky – Theotokos, bylo jen přirozené, že jí chtěli projeviti patřičnou úctu a zasvětit jí krásný kostel. V celé Římské říši nebylo přiměřenějšího a vhodnějšího chrámu, než byl kostel Panny Marie Sněžné v Římě.

Papež Sixtus III. tedy přestavěl a slavnostně posvětil první kostel Západu zasvěcený Boží Matce, kostel, který byl zároveň nejstarším a největším mariánským chrámem Říma: baziliku Santa Maria Maggiore – baziliku Panny Marie Větší. Majestátní bazilika postavená na nejvyšším návrší Věčného města od té doby dotvářela charakteristické panoráma a středobod křesťanského Říma a stala se centrem římského impéria. Křesťanské národy začaly navzájem soupeřit, kdo věnuje bazilice hodnotnější dar. Tím se Santa Maria Maggiore postupně stala jednou z nejvzácnějších a nejkrásnějších bazilik světa, vyzdobená drahocenným mramorem z Orientu, nádhernými pestrobarevnými mozaikami z dílny byzantských mistrů a později kazetovým stropem ozdobeným zlatem, který z nově objevené Ameriky dovezli Španělé. Řím si každoročně 5. srpna připomíná zázrak sněhu a posvěcení baziliky. V tento den se během mše svaté spustí z otvoru v kazetovém stropu tisíce sněhových vloček, vlastně bílých lístků růží, které obsypou baldachýn v presbyteriu a stříbrný relikvíř jesliček.

Císařská pravomoc Matky

Každý sloup či socha, každý obraz a mozaika nacházející se v bazilice, ukryvají v sobě nějaký příběh i kus dějin. Od nepaměti přivádí k úžasu jak světce, papeže, řeholníky, tak i prostý věřící lid a turisty, a to svou podmanivou krásou a duchovní atmosférou, kterou dýchají

*Giovanni Paolo Panini (1691-1765):
Náměstí a kostel Santa Maria Maggiore*

i jedinečná, Bohem inspirovaná umělecká díla. Určitě každého zaujme ohromná, víc než 700 let stará mozaika v apsidě, která pochází z doby sv. Františka a sv. Dominika. Ve své vznešené jednoduchosti zobrazuje jasně a zřetelně důstojnost a vznešenost Panny Marie tak, jako snad žádné jiné znázornění. Bohorodička, slavnostně korunovaná svým Božským Synem, je oděná bohatě zdobeným rouchem byzantské císařovny. Vykupitel a Vládce celého světa vědomě uděluje své Matce, Spoluvykupitelce a Matce všech národů, místo po své pravici. Proto sedí Maria spolu s ním na totožném zlatém stolci, na totožné podušce, nohy spočívají na téže podnožce – to všechno je výrazem plné účasti na jeho císařské pravomoci. Vesmír, slunce, měsíc a hvězdy – celé stvoření leží u nohou Krále a Královny.

*Apsida s více než 700 let starou mozaikou
zobrazující slavnostní korunování
Panny Marie po pravici Krista Krále*

Další poklad, který proslavil baziliku Santa Maria Maggiore, se nachází v nejkvotnější římské boční kapli. Je to mariánská ikona Salus Populi Romani – Záchrana římského lidu, jejíž autorství je připisováno svatému Lukáši. Když v roce 590 zuřil ve městě mor, svolal svatý papež Řehoř Veliký smírné a prosebné procesí. V jeho čele nesl on sám tento milostivý obraz z baziliky Santa Maria Maggiore až k tehdejšímu chrámu svatého Petra. Když se procesí chystalo přejít most přes řeku Tiberu, nad hradem, který – původně jako mauzoleum – dal postavit římský císař Hadrián, zjevil se archanděl Michael. Byl v zářivé výzbroji a meč schovával do pochvy. Tímto gestem v Římě skončila morová nákaza. Od té doby se stavba nazývá Andělský hrad a ikona Panny Marie Záchranou římského lidu. Před touto

Mariánská ikona Salus Populi Romani

ikonou děkoval také svatý papež Pius V. za vítězství v bitvě u Lepanta. Tělo papeže a velkého milovníka modlitby růžence odpočívá ve skleněném sarkofágu v boční kapli baziliky. Eugenio Pacelli, římský šlechtic a budoucí papež Pius XII., slavil před milostným obrazem Panny Marie svou primiční mši svatou a – už jako papež – i 40. výročí kněžského svěcení. Svatý papež Jan Pavel II. nařídil hned v počátcích svého pontifikátu, aby před ikonou Salus Populi Romani ve dne v noci ho-

Průčelí baziliky Santa Maria Maggiore v Římě

řelo věčné světlo. Tento zvyk přetrvává dodnes. Svatý otec měl tento obraz u sebe během Světových dní mládeže, které se v jubilejním roce 2000 konaly v Římě, a uvítací proslov 15. srpna zakončil modlitbou za mládež: „*Nejsvětější Panna Maria, ... Salus Populi Romani a Matka všech národů ... nechť vás posilňuje na vaší cestě.*“

A my všichni máme zajisté ještě v čerstvé paměti obrazy z Velikonoc 27. března 2020, z požehnání Urbi et Orbi, kdy papež František nechal během pandemie covid-19 přinést milostnou ikonu na náměstí Svatého Petra. Úcta k Bohorodičce a jejímu vyobrazení je hluboce zakořeněná také na Slovensku. Od té doby, kdy jezuité v roce 1569 dostali výjimečné povolení zhotovit kopii milostné ikony, rozšířili její úctu na všechna místa svého misijního působení. Tak se dostal její obraz například do Rožnavy, kde je znám jako Rožňavská Panna Maria.⁽¹⁾

„Římský Betlém“

Další drahocennost uložená pod impozantním baldachýnem a hlavním oltářem. Dá se k ní dostat po schodech vedoucích do krypty; jako by člověk sestupoval do betlémské jeskyně, aby tam našel jesličky. A skutečně, náhle se ocitne před proslulým stříbrným relikviářem jesliček, který podle tradice obsahuje víc kusů dřeva betlémských jeslí našeho Spasitele. Přinesla

je do Říma spolu s mnoha jinými relikviemi buď svatá Helena, anebo se sem dostaly v 7. století, když se Svaté země zmocnili muslimové. Na stříbrno-zlatém veledile trůni žehnající Boží dítě uložené v plenkách na slámě. Jak k němu kdysi spěchali pastýři a králové, tak k němu doteď putují věřící všech společenských vrstev a stavů a během staletí i nespočetné zástupy svatých. Bazilika Santa Maria Maggiore byla už od pradávna často nazývaná i Sancta Maria ad Praesepem – Panna Maria u jesliček (řecky Fatné), jelikož zde papež Sixtus nechal postavit jeskyňku narození, podobnou té v Betlémě.

Stříbrný a zlatý relikviář jesliček s částmi dřeva z betlémských jeslí nacházející se v kryptě pod hlavním oltářem baziliky

S oběma posvátnými místy je úzce spjat i život svatého Jeronýma. Tento vysoce vzdělaný církevní otec latinského obřadu, extrémně vnímavý a zároveň jemnocitný člověk, strávil posledních 34 let svého života († 420) v Betlémě, u Jeskyně narození. Tady sestavil slavnou Vulgátu, latinský překlad Bible, a napsal mnohá teologická díla. To vše konal v ustavičném pohledu na Boží Dítě, nad nímž nepřestával rozjímat s osobní úctou a věrou láskou. Když Jeroným zemřel, byl pochován v kryptě baziliky Narození Páně v Betlémě, ale ve 13. století našlo jeho tělo poslední odpočinek v bazilice Santa Maria Maggiore, v „římském Betlémě“.

Bazilika Santa Maria Maggiore má však velký význam i pro český a slovenský národ a pro ostatní Slovany. Zde totiž papež Hadrián II. slavnostně potvrdil a schválil bohoslužbu ve staroslověnském jazyku. To byl jeden z cílů, pro něž se svatý Cyril a Metoděj i s několika učedníky vydali do Říma. Dovídáme se o tom v *Životě Konstantina* (ŽK XVI): „*Když papež přijal slovanské knihy, posvětil je a položil [na oltář] v chrámu Svaté Marie, který se nazývá Fatné, i zpívali nad nimi svatou liturgii.*“ Bohoslužbu v přítomnosti papeže sloužil svatý Konstantin-Cyryl. Nevíme sice den, kdy se to stalo, ale určitě to bylo na začátku roku 868. Do úvahy připadá svátek Obětování Páně (2. února) nebo jiný mariánský svátek. Zde, nad jesličkami Spasitele, se tedy slavila první mše svatá ve staroslověnině, která byla

Zjevení Panny Marie a Dítěte Ježíše sv. Kajetánu z Thiene

Pohled na baziliku Santa Maria Maggiore od severozápadu

vedle tehdejších tří uznávaných liturgických jazyků – hebrejštiny, řečtiny a latiny – schválena jako čtvrtý liturgický jazyk. Na 9. století je to ojedinělé! Tuto událost, potvrzení bohoslužby v jazyku, kterému naši předkové rozuměli, připomíná od roku 1998 děkovaná tabule.

Svatý zakladatel řehole teatinů (kajetánů) Kajetán z Thiene velmi miloval toto svaté místo. Jako 36letý novokněz záměrně čekal tři měsíce se slavením primiční mše svaté, až to nakonec bylo možné v chrámu Santa Maria Maggiore, a to na Vánoce 25. prosince 1516. Když se o rok později připravoval na slavení půlnoční mše svaté u relikvie jesliček, byl poctěn zjevením sv. Josefa a sv. Jeronýma, kteří ho ve vizi vyzvali, aby doširoka otevřel náruč k přijetí pravého vánočního daru. V té chvíli se mu zjevila Panna Maria a do náruče mu něžně vložila Ježíška. Od té doby si při každé mši svaté představoval, že mu Panna Maria podává Božské Dítě. Taktéž svatá Brigita Švédská, svatý Karel Boromejský a mnozí další svatí rádi putovali k Panně Marii u jesliček. Svatý Ignác z Loyoly měl po svém kněžském svěcení 24. června 1537 původně v plánu sloužit primiční mši svatou ve Svaté zemi, v betlémské Jeskyni narození. Ale protože tím směrem neměla dlouho plout žádná loď, připravoval se na tento vytoužený okamžik celý rok a půl, až nakonec sloužil mši svatou během Svaté noci u jesliček v chrámu Santa Maria Maggiore, podobně jako svatý Kajetán.

Návrat domů po 1400 letech

Odborníci vatikánských muzeí otevřeli 22. listopadu 2019 v přítomnosti kardinála Ryška a jiných církevních hodnostářů relikviář se dřevem betlémských jesliček a odebrali z něj fragment velikosti prstu, který vsadili do stříbrného relikviáře. Měl to být dar papeže Františka vděčným křesťanům Svaté země. Apoštolský nuncius Leopoldo Girelli, řeholníci a věřící v Jeruzalémě s dojetím přijali tuto vzácnou relikvii 29. listopadu 2019 a s velkou radostí ji uctili. Když druhý den, přesně na začátku adventu, přenašeli relikvii jesliček v slavnostním procesi za zpěvu a modliteb do Betléma, mnozí lidé to pociťovali jako „návrat domů“. Tam v kostele svaté Kateřiny zůstala uložena v bezprostřední blízkosti Jeskyně narození. Louisa Fleckensteinová, která vystudovala biblickou archeologii a spolu s manželem Karl-Heinzem pracuje jako diplomovaná průvodkyně v Izraeli, sama pochází z Betléma. O příjezdu jesliček se tehdy vyjádřila: „*Relikvie z Betléma, která přichází zpět ke svému prvopočátku, to se člověka hluboce dotkne. Pro mě jsou dnes Vánoce!*“

*Z Vítězství Srdce 137/2020 přeložila -jk-
(Redakčně upraveno)*

Poznámky:

⁽¹⁾ V Česku je kopie obrazu v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Brně. [pozn. red.]

Andrej Rublev: Narození Páně

Výklad ikony *Narození Páně*

Svatý Maxim Vyznavač píše, že vtělený Kristus je ohniskem, ve kterém se sbíhají všechny linie vesmíru. Z tohoto důvodu nejstarší obrazy Narození Páně kladly Ježíšovu kolébku doprostřed obrazu, ale již od 6. století postupně docházelo ke změně kompozice. Ikona se postupně stává ikonou mariánskou. I když hlavní místo zaujímá Matka Boží, teologický obsah obrazu se postupně rozšiřuje až ke stručnému

shrnutí historie spásy člověka. Ikona Andreje Rubleva *Narození Páně* soustřeďuje několik scén, které se pokusíme vysvětlit.

Mudrci

Mudrci, putující z Východu vzhůru směrem za hvězdou, jsou obrazem lidstva při hledání ztraceného ráje a lidského úsilí, které se snaží proniknout do Božího tajemství. Anděl je svědkem Boží přítomnosti. Dva andělé vzhlíží vzhůru

k Bohu, ale je tu i další, který má svůj pohled obrácený k pastýřům a říká jim, že je zbytečné stoupat nahoru, neboť přišla hodina, kdy sám Bůh sestoupí shora. Člověk musí mít prostě čisté srdce, aby jej viděl (srov. Mt 5,8).

Pastýři

Na pravé straně ikony vidíme pastýře, který naslouchá zprávě anděla. Pastýř je zástupcem vyvoleného lidu, hledaným samotným Bohem, který nyní sestupuje jako Dobrý pastýř, aby shromáždil své stádo, ke kterému po staletí mluvil v čase a různými způsoby (srov. Žid 1,1). Uprostřed je betlémská jeskyně, ve které se v plnosti času objevila Spasitelova milost (srov. Tit 2,11), aby smířila každého, vzdáleného i blízkého (srov. Ef 2,17).

Maria

Kondak byzantské liturgie v předvečer Narození Páně nepochybně sloužil jako inspirace pro vytvoření ikony: „Co ti nabídneme, ó Kriste, aby ses pro nás narodil na zemi jako člověk? Každý z tvorů, kteří jsou tvým dílem, svědčí o vděčnosti tobě a nabízejí ti: andělé svoji píseň, nebesa hvězdu, mudrci své dary, pastýři svůj obdiv, země jeskyni, poušť jesle; my lidé ti nabízíme Panenskou Matku.“

Marii, která se nabídla Bohu v díle Vtělení, aby mohl Kristus sestoupit, předznamenal Jákobův žebřík (srov. Gn 28), který je protikladem Babylónské věže (srov. Gn 11): tragické lidské snahy dobýt nebe vlastními silami. V ráji had nabídl Evě falešnou možnost stát se Bohem (srov. Gn 3,5); nová Eva (Maria) se nabídla, aby se Bůh mohl stát člověkem.

Svatý Josef

Pochybnosti svatého Josefa, pokoušeného ďáblem přestrojeným za pastýře, jsou zobrazeny v levém dolním rohu scény a představují věčná váhání nás všech. Nejsme schopni pochopit moc Boží, ani velikost člověka. Pravdu o Ježíši Kristu, že je pravý Bůh z pravého Boha, měl odhalit Josefovi anděl.

Andrej Rublev: Ikona *Narození Páně*
r. 1405, chrám *Zvěstování Panny Marie*, Moskva

Ženy

Naopak, dvě moudré ženy, které v pravé dolní části umývají novorozence, jsou podle apokryfních příběhů připraveny vydat svědectví o tom, že Kristus se narodil z Panny a přišel na svět jako člověk.

Hvězda

Pokud je pro Řeky Spasitel životem vesmíru, pro Židy je vyvrcholením jejich historie. Kořen Jesseho symbolizuje splnění slibů, které dal Bůh Abrahámovi a jeho potomkům. Nad jeskyní září hvězda, která přišla do Betléma. Církevní otcové ve starověku museli reagovat na mnoho deterministických přesvědčení o předurčení člověka. Pokud se člověk narodil pod hvězdou, jednou z mnoha, které vytvářejí nehybné souhvězdí, jsou to tedy dějiny a život člověka, který se měl odvíjet pod vlivem souhvězdí. Když se však narodil Kristus, byla to hvězda, která se přemístila, protože to byl on, kdo určil její směr. Podle svatého Ignáce z Antiochie narozením Krista pro nás křesťany přestala platit astrologie; neboť neúprosná vláda osudu tak uznala v Boho-člověku pána kosmických sil.

Jeskyně

Radostnou atmosféru ikony však narušují smutné pocity, neboť v narození Krista je zároveň přítomná předpověď smrti – jeskyně, která je ve středu ikony, má podobu hrobu. Kolébka, do které je položen, je hrobem a plenkami dítěte jsou pruhy plátna, do kterého bývá zavlnut mrtvý. Ježíš se rodí, aby zemřel. Tvář Matky, té požehnané mezi ženami, je plná zármutku. Jako všechny matky, také Maria rodí syna, který jednou zemře. Tentokrát však proto, aby svým vzkříšením dal život všem Eviným synům.

Když ikonografové malují vzkříšení, zobrazují obvazy někdy stejným způsobem, ale bez těla Kristova. V tom tkví nadčasovost ikony: narození je již přítomné spolu se smrtí. Adam a Kristus jsou ve skutečnosti současníci, nikoli v historickém smyslu, ale ve smyslu dvou souvislých realit lidstva: hříchu a vykoupení. Jeskyně narození je temné místo. Světlo, které přichází do temné jeskyně světa, jí prostupuje, ale vlastní

ho nepřijali (srov. Jan 1,5.11). Na druhou stranu v ikonách nesmí nikdy zvítězit smutek. Pokud existuje bolest, je třeba vidět její účel a cíl: celá kompozice naznačuje obnovený nebeský mír, který je cílem vtělení.

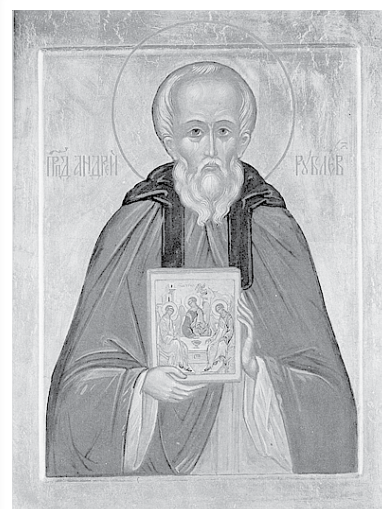
Jesle

Sarkofág, do kterého je uloženo dítě, je současně jeslemi, žlabem, kde zvířata nacházejí potravu, a proto také u nich stojí vůl a osel. Symbol jeslí je krásný obraz, ke kterému se Lukáš ve svém evangeliu několikrát vrací (srov. Lk 2,7.12.16). Jaký je jeho význam? Když byl člověk vyhnán z rajského Edenu, byl oblečen do zvířecí kůže. Někteří otcové vysvětlují, že od té chvíle člověk vnímá svou tělesnost zvířecím způsobem – neustále bojuje o přežití a má strach ze smrti. Vrací se ke svému žlabu – tedy hříchu – aby uspokojil tento instinkt. Každý z nás má hřích, ke kterému se stále vrací, protože od něho očekává malé uspokojení a sebeuskutečnění. Člověk hřeší, protože více věří hadovi pokušiteli a doufá, že bude jako Bůh. Podobně jako by se Eva neustále snažila brát plody ze zahrady Edenu a doufala, že dříve nebo později najde ten pravý. Pokud se Bůh chtěl znovu setkat s člověkem, musel přijít tam, kde člověk hřeší, kde je jeho modla, na kterou upřel svůj pohled. Skutečnost, že je Kristus položen do jeslí, tak nabývá velkého významu. Kristus se snižuje na úroveň člověka. Zříká se bytí Bohem slávy (srov. Fil 2,6) a přichází do jeslí, do místa, kde je člověk, který se vždy vrací ke svému hříchu. Bůh sestupuje tam, kde je člověk bude moci najít.

Příslib Eucharistie

Tato ikona je také příslibem Eucharistie, to je smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Tak jako je chléb zničen tím, že ho jíme, abychom přežili, tak se Kristus nechá zničit, abychom my žili a pochopili, jak dobrý je Bůh. A kdo zakusí, že Bůh je dobrý, vrací se k němu a žije, protože on je Život. Umírající Ježíš se stává chlebem života. Blažený, kdo jí z tohoto chleba, neboť bude žít navěky. (srov. Jan 6,51)

Zdroj: www.vaticannews.va/cs.html
(Redakčně upraveno)

Ikona mnicha Andreje Rubleva

Andrej Rublev (1360–1430), ruský ikonopisec Moskevské školy, je považován za nejvýznamnějšího malíře pravoslavných ikon a fresek ruského středověku. Jeho dílo se stalo vzorem chrámové malby a pravoslavné ikonografie. Roku 1988 byl ruskou pravoslavnou církví kanonizován.

Význam a dosah osobnosti tohoto mnicha dokládá skutečnost, že roku 1959 bylo v Andronikovském klášteře v Moskvě otevřeno Muzeum Andreje Rubleva a v roce 1961 byla v bývalém Sovětském svazu vydána i poštovní známka připomínající význam jeho díla v ruských dějinách.

Roku 1966 o něm nejslavnější ruský režisér Andrej Tarkovskij natočil celovečerní film, který však byl vyhodnocen jako alegorie tuhému sovětského režimu a až do roku 1973 byl zakázán.

PROCES BLAHOŘEČENÍ P. ADOLFA KAJPRA POKROČIL DO DALŠÍ FÁZE

Dne 10. listopadu 2021 vydala Kongregace pro svatořečení dekret, jímž stvrdila procesní platnost diecézního šetření života a mučednické pověsti jezuitského duchovního P. Adolfa Kajpra. Proces jeho blahořečení tak postupuje do druhé, římské fáze.

„Kauza nyní postupuje do druhé, římské fáze, v níž začne být zkoumána věcně – v perspektivě otázky, zda byl Adolf Kajpr skutečně mučedníkem. Procesní akta budou redukována do úředního spisu (tzv. positio), s nímž pak budou pracovat odborníci kongregace a následně i kardinálové, kteří ji tvoří. Ti formulují pro Svatého otce své stanovisko. Bude-li kladné, bude mu beatifikační kauza předložena k rozhodnutí,“ vysvětluje postulator Kajprovy kauzy Vojtěch Novotný, děkan Katolické teologické fakulty UK. A dodává: „Jsem šťastný, že k posunu v procesu došlo. Lhůty mi přišly dlouhé, ale na římské poměry tomu tak vlastně nebylo. Nyní s napětím čekám, jak bude kauza dále vedena kupředu. S ještě větším napětím pak pozoruji proměny úcty k otci Adolfovi.“ Podle Vojtěcha Novotného blahořečení není jen „soudní“ proces o tom, zda Boží služebník činí zadost pověsti mučednictví, jež ho provází. „Je to především snaha představit ho věřícím jako inspirativní příklad důsledného následování Ježíše Krista. Kéž by se zdařilo především toto! Každý mučedník je jakési Boží slovo, jež nás burcuje z vlažnosti a snaží se v nás rozžít lumen Christi, světlo Kristovo,“ uzavírá děkan KTF.

P. Adolf Kajpr (1902–1959) byl jezuitský kněz, který byl redaktorem několika řádových časopisů. Právě jeho publicistická činnost ležela v žaludku oběma totalitním režimům 20. století – nacistickému i komunistickému. V jejich lágrech strávil P. Adolf Kajpr celkem 13 a půl roku (v letech 1941–45 a 1950–59). Ve věku 57 let zemřel s podlomeným zdravím v leopoldovské vězeňské nemocnici po dvojitým infarktu „v pověsti svatosti“.

Zdroj: www.cirkev.cz, 1. 12. 2021
(Redakčně upraveno)

Celosvětová síť modlitby s papežem ČESKÁ REPUBLIKA

Apoštolát modlitby tvoří celosvětovou síť modliteb, která spojuje všechny křesťany s papežem Františkem a jeho záměry. Připojte se k rodině služebníků v Apoštolátu modlitby, kteří velkodušně nabídnou svůj život, práce a modlitby Kristu Veleknězi. Každý měsíc je za vás sloužena mše svatá.

DENNÍ MODLITBA APOŠTOLÁTU

Nebeský Otče, kladu před tebe celý dnešní den a ve spojení s tvým Synem, který ve mši svaté neustále zpřítomňuje svou oběť za záchranu světa, ti nabízím své modlitby, práce, utrpení i radosti. Duch Svatý, který vedl Ježíše, ať je i mým průvodcem a dává mi sílu svědčit o tvé lásce. Spolu s Pannou Marií, Matkou našeho Pána a Matkou církve, to vše přináším jako svou nepatrnou oběť zejména na úmysly Svatého otce a našich biskupů:

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA LEDEN 2022

Všeobecný úmysl: Za skutečné lidské bratrství

Modleme se za všechny, kdo jsou diskriminováni a pronásledováni kvůli náboženství; ať ve společnosti, v níž žijí, jsou uznána jejich práva a důstojnost, pramenící ze skutečného lidského bratrství.

Bolest a utrpení nás obrací ke Kristovu Srdci. „K tomu, co pro nás učinilo. Kristovo Srdce nám vyjevuje obětujícího se Ježíše: je kompendiem jeho milosrdenství. Když se na něj zahledíme, přirozeně se upamatujeme na jeho dobrotu, která se dává zdarma, nekupuje se ani neprodává, není podmíněná a nezávisí na našich dílech, je svrchovaná. A dojíká. V dnešním chvatu, vprostřed tisícířých záležitostí a nepřetržitých starostí pozbýváme schopnost zakusit pohnutí a soucit, protože ztrácíme tento návrat k srdci, jeho památku a vzpomínku na něj. Bez paměti odřezáváme své kořeny a bez kořenů nelze růst.“ (papež František)

Zkušenost vězňů v době komunistického režimu hovoří o tom, že lékem proti bolesti působené zneužíváním moci, ziskostí či závistí je přátelství. Přátelství je zapotřebí nejvíce. „Bratrské slovo, úsměv, pohazení po tváři jsou památkou, která zevnitř uzdravuje a prospívá srdci. Nezapomínejme na tuto terapii paměti, která činí tolik dobra!“ (papež František)

Národní úmysl: Za lidi sevřené strachem

Modleme se za všechny, kteří se obávají nového roku, aby zakusili pokoj od Pána.

Strach vzniká tehdy, když člověku hrozí nějaká ztráta či utrpení. Rozlišujeme dva druhy strachu. Člověk cítí strach před vším, co by jeho život a bytí mohlo poškodit či zničit. Oproti tomu „bázeň Boží“ je obavou z Božího trestu, strachem z toho, že bych mohl být od Boha odloučen. Ježíšova blízkost oba strachy zahání. „Já jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží!“ To je prvá podoba Ježíšovy přítomnosti mezi námi. Jeho Srdce mezi námi stále slouží pro spásu všech duší! Jaký je náš úkol? Nejpodstatnější je stále znovu se k jeho služebnímu Srdci s láskou přimykát.

*Svatý Františku Xaverský, oroduj za nás!
Svatá Terezie od Dítěte Ježíše, oroduj za nás!*

Zdroj: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova (www.jesuit.cz)

Vánoce v nebi r. 1897

P. Dr. Čeněk Maria Tomáško

Na nebeských nivách, když se zima blíží,
všechny svaté velká starost v srdcích tíží.
Mnohému to spáti nedá v noci –
inu – není divu, vždyť je před Vánoci.

Už jen zbývá, věru, doba tuze krátká,
co již budou slavit příchod Jezulátka.
To zas bude krása, všude plno svíček,
svatí budou všichni klečet u jeslíček.
Potom půjdou v radě před Děťátko Boží,
do ručky mu každý malý dárek vloží.

Ó, to bývá rušno na nebeské pláni –
každý běží v koutek – někam do ústraní.
A když vůkol nikým pozorován není,
pro Ježíška chystá svoje překvapení.

Petrovi se mnohdy přes tvář úsměv mihne:
Však mě letos nikdo dárkem nepředstihne!
Zlatou loďku letos pro Ježíška chystá –
bude z ní mít radost velkou dozajista.

Pavel napsal knihu, Lukáš mu ji vymaloval,
Mikuláš zas košík jablek pro Ježíška schoval.
Svatý Martin teplý pláštík, Kryšpín zase boty,
Cecilie a sbor panen píseň rajské noty.

A ti svatí z českých luhů
v důvěrném se radí kruhu,
co by mohli na památku
darovati Jezulátku.
Solunští dva bratři staří
půjdou s dvěma slabikáři.
Svatý Václav přes půl klína
nasype mu hroznů vína.

Vojtěch už se připravuje,
jak svůj chorál zanotuje.
Svatý Prokop kytku vřesu
ze sázavských chystá lesů.
Jan si našel dárek hravě:
štika chytil ve Vltavě.
Ludmila šál z teplé vlny
na krk pletla týden plný.
Anežka pak naše milá
beránka mu připravila.

Co ti staří, ti si vědí rady,
vždyť už dlouhou řadu let jsou tady!
Ale ti, co letos přišli, ti se dlouho napřemýšlí,

Ježíškovi co by dali a mu radost udělali.
Zvláště letos je tu nová Terezička Ježíškova,
která právě před čtvrt létem v ráj se vznesla přímým letem.
Všichni svatí nedočkavě přemítají ve své hlavě.
Vyslýchají andělíčky, jaký je dar Terezičky.

Andělícci rámě krčí, – Terezka jak ryba mlčí! –
Na obloze hvězdy jiskří, měsíc svítí krajem,
sladká hudba andělíčků zvučí celým rájem.
Vprostřed září v modři svíček krásná štíhlá jedle –
zlaté jesle pro Ježíška připraveny vedle!

Plno krásy, plno světla, radosti a míru –
svatí – v rukou svoje dárky – stojí ve špalíru.
Ke dveřím své nedočkavě zraky často stáčí,
odkud sladké Božské Dítko zavítat k nim ráčí.

Slyš, tam dole zvony znějí s věží slavným tónem,
svatí v nebi na kolena klekají si honem –
srdce buší v nitru – na bránu zrak zírá –
ale brána, ku podivu – dnes se neotvírá.

Deset minut, čtvrt hodinka míjí v trapném tichu.
Zmlkne hudba, – na všech tvářích starost místo smíchu.
Svatý Petr rozrušeně mne si staré čelo:
„Že by na nás Jezulátko letos zapomnělo?“

Na to hned se andělícci přihlašují s chutí,
do všech koutů že se vznesou rychle na peruti;
a když někde najdou Božské smavé dítě,
v náručí je vezmou, přiletí s ním hbitě.

A již jako vánek v lese šumot křídel dál se nese...
Svatí trnou plni zmatku: „Co se stalo Jezulátku?“
Světicím se v tváři teskně křišťálová slza leskne.

Svatý Tomáš, bystrá hlava, velkolepý návrh dává:
„Ptejte se dle abecedy, kdo zřel Dítko naposledy.“
Svatý Alfons, který v nebi advokáta dělá,
jak se všichni vyslychali, začal od Ábela.

Avšak svatí smutně zraky k zemi klopi,
po Ježíšku nikde není ani stopy.
Dohořely dávno na stroměčku svíčky,
když měl začít výslech malé Terezičky.

Ale marně Alfons po svatých se dívá,
Terezičku volá, – ta se neozývá.
Udiveně ptá se: „Terezka nám schází.“
V tom však andělíček zděšen dovnitř vrazí,

z čela pot mu stéká, potůčky mu tvoří:
„Běžte všichni rychle, u Terezky hoří.“
Ztajil dech se Petru: „Ránu stihá rána!“
A již slyšet povel světce Floriána:

„Za mnou!“ A již všichni běží, Terezčin kde domek leží.
Vskutku! Hrůza v těle mrazí! Pomoz, Hospodine!
Ze všech oken rudé světlo v okolí se line –
Florián už skočil v síňku, přeskakuje schody,
v ruce nese na hašení plnou putnu vody.

Ted' se dveře otevřely v jednom okamžiku,
oči jeho oslnila záře z pokojíku...
Ale ku podivu! Jaká to s ním změna:
putnu z ruky pouští, klesá na kolena.

Za ním všichni svatí do prachu se chýlí,
zraky se jim vpíjí v obraz roztomilý:
V koutku na stoličce sedí Terezička,
Jezulátko Božské na kolenou hýčká,

písničky mu zpívá, k dítěti se shýbá,
tvářičky mu hladí, kadeře mu líbá –
Ježíškovi úsměv hraje v boubelaté tváři,
všechno kolem hýří světlem, tone v jasné záři...

První Petr přišel k sobě: „Budíž Bohu chvála!
Ale víš, ty Terezičko, tys nám dneska dala!
To je nápad! O Vánocích Ježíška vzít k sobě!
Štěstí, že tě máme rádi. Zle by bylo tobě.“

Petr byl by pokračoval dále v hubování,
ale ústa Jezulátko přikrylo mu dlaní:
„Nebruč, milý Petře,“ znějí božská slova –
„Cožpak Terezička není Ježíškova?“

„Proč by také jednou“ – mile špoulí rtičky –
„nemohl být Ježíš u své Terezičky?“
Na to Terezička: „Odpusťte mi, svatí,
Ježíška jsem chtěla trochu pochovatí.
A má duše tak se blahem rozechvěla,
že jsem na vše kolem zcela zapomněla.“

Petrovi už vlhnou z toho víčka:
„Inu, ty jsi zkrátka – malá Terezička.
A ted' vzhůru, andělíčci, znovu hrajte hezky,
Jezulátko přivítáme tady u Terezky.“

Svatí nesou zase dárky, andělíčci hrají,
ze všech Vánoc nejkrásnější tyhle byly v ráji...
Vid', že na mne nezlobíš se, Terezičko milá,
že to moje ústa na tě prozradila?

Z archivu sester voršilek

O štěstí ctnostné rodiny

Rozjímání neznámého jezuitu z 18. století

Svatá rodina, která žila v Nazaretě, Pán Ježíš s Pannou Marií a Josefem, byla předmětem obdivu celého nebeského kúru.

Jaká to musela být jednota a pokoj, neboť veškeré nepoddajné vášně zde byly neznámé; ba naopak, byl zde příbytek všech ctností.

Zatímco Pán Ježíš *prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem*, Panna Maria měla na něj svůj pohled neustále upřený, aby byla formována jeho příkladem.

Josef byl neméně pozorný, aby měl užitek z příkladu Boží Matky a jejího božského Syna.

Takto Svátá rodina byla ve všem zaměřena na Boha. Vše bylo konáno pro Boha. Pouhá přítomnost Pána Ježíše naplňovala srdce radostí a jeho Boží slova v nich rozněcovala lásku.

Podřízenost Pána Ježíše a jeho poslušnost naplňovaly Panu Marii a Josefa těmi nejčistějšími pohnutkami obdivu – a nevědouce jak je vyjádřit, pokořovali se před Bohem.

Ó Bože! Nekonečně dobrý, nejsvětější, tobě se zde klaněli v duchu a pravdě. A jak milé ti byly oběti, které ti zde přinášeli.

Není možné si připomenout tuto Svatou rodinu bez určité závidi štěstí, které zde panovalo. Jaké by to bylo štěstí pro všechny křesťanské rodiny, kdyby se řídily a nechaly vést podle tohoto nejlepšího vzoru.

Ó kdyby Boží láska dlela mezi rodinami, jako dlela v pokorném domku, kde přebýval Pán Ježíš, Panna Maria a Josef: pak bychom také viděli, že mezi námi vládne řád, pokoj a jednota srdcí.

Manželům by bylo sladké vzájemné soužití. Děti by byly vychovávány v bázi Boží a sloužící by měli příklad pouze ctností.

Závist, svár a jejich smutné následky by nebyly a pohoršující situace, jež se tak často vyskytují v dnešní době, by vůbec nebyly známy.

Namísto toho, aby bohatství sloužilo k přepychu a pýše, sloužilo by k pomoci chudým a nešťastným; bylo by posvěcením vděčností a křesťanskou střídmostí.

Nepřízeň by nevyvolala stížnosti ani reptání proti Prozřetelnosti. V chudobě nebo neúspěchu, v bohatství či úspěchu, Bůh by byl vždy stejně chválen a ctěn.

Hlava rodiny by uplatňovala svoji autoritu bez strohosti a domýšlivosti. Matka by pomáhala v úmyslech svého muže, pilně by zastávala domácí záležitosti a oba by se těšili ze svých dětí, které by byly poslušny jejich pokynů, které by od raných let nasávaly ctnost lásky.

Jak by prospívala celá společnost věřících! Jak příjemná by byla jednoduchost v chování! Jaká nevinnost, upřímnost, jednota, láska, jinými slovy jaké obdivuhodné plody svatosti!

Všechny dny našeho života bychom prožili v klidném prostředí: a když bychom byli zavoláni opustit svoji tělesnou schránku, byli bychom připravenější svůj život obětovat, a tak bychom zanechali svědectví, že jsme žili spravedlivě a v Boží lásce.

*Z knihy The imitation of the Blessed Virgin:
composed on the plan of the Imitation of Christ.*

London 1816. Str. 196–199.

Přeložila -hš- (Redakčně upraveno)

Vánoce pro misionáře

Vánoce v teple domova s osvětleným vánočním stroměčkem a dobrou štedro-večerní večeří – tak si to přeje každý. Ale stáj v Betlémě byla tvrdá realita, a kdo chce následovat Ježíše, může být někdy povolán, aby ho během tohoto svátku následoval i v jeho chudobě. Tak se to stalo i Misionářkám Lásky, které sv. Matka Tereza poslala spolu s P. Leem Maasburgem do Jerevanu, hlavního města Arménie, aby po velkém zemětřesení v druhém prosincovém týdnu roku 1988 přinesli útěchu a naději obětem nejvíce postižených oblastí. Museli oplakávat víc než 30 000 obětí, mezi nimi tisíce dětí. P. Leo Maasburg vypráví, jak v tom roce strávil Vánoce se čtyřmi sestrami a sv. Matkou Terezou.

Na letišti v Moskvě

Náš rychlý, dokonce unáhlený odchod z Moskvy nám sotva umožnil přípravy. Dlouhé vyčkávání, jako často předtím, ani v tomto případě nebylo mottem Matky Terezy. Vánoce, svátky Ježíšova narození. To pro ni byly správné dny k tomu, aby se čtyřmi sestrami a jedním knězem spěchala na pomoc utrpením zkoušenému obyvatelstvu Arménie. Odlet z Moskvy do Jerevanu byl stanoven na odpoledne vánočního svátku. Ani náš nemalý údiv vyvolaný spěchem, ani sněhová fujavice nemohly odjezd oddálit, přinejmenším po letiště Šeremetjevo.

Když hrozilo, že nejen Moskva, ale i cíl naší cesty, Jerevan, zapadne sněhem, museli jsme dlouhé hodiny čekat na letišti. S Matkou Terezou, která ještě stále byla vedena jako čestný host mírového výboru, jsme i my byli VIP a mohli jsme čas čekání strávit ve speciální stranické hale anebo v hale KGB. Nálada v salónu vysokých stranických a ekonomických pohlavářů, poznamenaná vážným mocenským mlčením a možná i strachem, nemohla s ničím víc kontrastovat než se živým a rozrušeným štěbetáním mladých kávově hnědých indických sester v zářivých bílo-modrých sáří, a následně se změnit.

Indické sáří a moskevská sněhová fujavice. Ledový vítr při minusových teplotách a Matka Tereza v otevřených kožených sandálech bez ponožek. Jak zřetelněji by se mohl projevit kontrast komunistické moci a evangelní chudoby? Tak i salón KGB zažil proměnu, kterou v této betonové stavbě s bombastickým nevkusným plastovým nábytkem a na pohled zanedbanými koberci nikdo nečekal.

Když čekání bylo neodvratné, Matka Tereza ho vždy vyplnila apoštolátem, modlitbou, veselými rozhovory a vtípkováním

se sestrami. I v tento vánoční večer přátelsky pozdravily čekající hosty v salónu VIP a hned první nesmělý úsměv byl odměněn zázračnou medailkou z tašky pokladů Matky Terezy. Ona a její sestry každou zvědavost, každý tázavý pohled využily jako vítanou příležitost, aby darovaly úsměv anebo přátelské slovo.

Záhy měli všichni hosté Bogorodicu (Boží Matku) – toto ruské slovo už bylo Matce Tereze známé – zavěšenou v podobě zázračné medailky na řetízku či šňůrce okolo krku, anebo dobře uschovanou v náprsní tašce. Ty, kteří trochu mluvili anglicky, Matka Tereza naučila vhodnou modlitbu k medailce: „*Mary, Mother of Jesus, be a Mother to me.*“ (Maria, Matko Ježíšova, buď i mou Matkou.)

Radost z tohoto malého gesta lásky a údiv byly velké. Stejně tak i všeobecný úžas, když si sestry přisunuly křesla k sobě a s ohledem na přítomné se potichu pomodlily polední modlitbu a zazpívaly si.

Ve velké hale nastalo mlčení, které by bylo hodno zbožnosti v kostele během půlnoční mše. Podvědomě jsem pociťoval strach, že stráž přede dveřmi by mohla náhle učinit konec tomuto zbožnému rozletu a znovu nastolit ateistickou „normalnost“. Nic takového se nestalo. Jen co dozněl poslední pozdrav Panně Marii, vyčaroval se z tašek a krabic čerstvý moskevský černý chléb, tavený sýr a, světe div se, malá čokoládová velikonoční vajíčka. Velikonoční vajíčka na Vánoce! Všichni cestující byli pozváni na chléb a velikonoční vajíčka, ale jen ti nejodvážnější si vzali plastové kelímky se šumivou žlutozelenou tekutinou, kterou vylovila z tašky jedna ze sester.

Když po veselé půlhodině sbalily zbytek a umyly plastové kelímky, přišel čas na zasloužený odpočinek. Matka Tereza

se posadila do jednoho pseudobarokního křesla pod obrovskou malbou, vzala do rukou noviny a začala luštit písmena cyrilice, kterou se naučila v dětství v srbské škole ve Skopje. Nad nimi dřímala. Noviny ji téměř celou přikryly. Naskytl se mi obraz, na který nikdy nezapomenu: Matka Tereza o prvním svátku vánočním v roce 1988 v Moskvě, v srdci sovětské říše, sedí na barokním trůně pod monumentálním obrazem Lenina, přikrytá komunistickými stranickými novinami *Pravda*. A docela klidně spí.

Jedna krizová situace za druhou

Po letištní ploše se ještě dlouhé hodiny proháněly velké bílé sněhové vločky. Až večer se dalo pomýšlet na odlet z Moskvy. Ačkoli mnoho letů zrušili, naše letadlo se už za tmy zvedlo ze země. Do poslední chvíle nebylo jisté, jestli budeme moci přistát na letišti hlavního města Jerevanu, poznamenaného zemětřesením. Několik dní po ničivém zemětřesení vojenská a pomocná letadla, která dopravovala životně důležitý materiál a pátrací skupiny na vyhledávání obětí po zemětřesení, měla stále přednost před civilními letadly. Po množství oblíbených „rychlých novén“ Matky Terezy jsme přistáli uprostřed sněhové fujavice. Pilot přitom podnikl nálet, který se podobal některým úsekům horské dráhy. Letadlo se kymácelo a skřípalo, až se nás zmocňovala hrůza. V jedné chvíli jsem si pomyslel, že zemřít vedle Matky Terezy je určitě potěšující. Potom však převládl jiný, silnější pocit, jaký v mnoha krizových situacích mohli zažít i jiní lidé. Strach či panika v její přítomnosti přicházely jen zřídka. Ja-

ko by ruka, která Matku Terezu objímala, vedla ji a starala se o ni, držela a ochraňovala i nás, když jsme v její blízkosti.

Jen co jsme přistáli v Jerevanu, další krizová situace na sebe nenechala dlouho čekat. Bylo krátce po půlnoci a právě jsme opustili příletovou halu letiště, když se za námi vypnula všechna světla a zavřely dveře. Náš příjezd už zjevně nikdo nečekal. Přinejmenším pro nás nikdo nepřišel.

Tak jsme v tuto vánoční noc stáli v silné sněhové vánici a třeskuté zimě potmě na ulici. Hlavní město Jerevan bylo vzdálené několik kilometrů. Tentokrát to nebyla „rychlá nověna“, ale růženec, který se Matka Tereza s námi začala modlit: „*Kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila.*“ Ještě jsme nedokončili desetkrát Zdrávas, když nás Matka Tereza hlasitým: „*Dívejte, jak je Ježíš dobrý!*“ upozornila na to, že Bůh jí i nám opět pomohl: tentokrát v podobě velkého policejního auta, jehož světla se znenadání vynořila z husté chumelenice.

Podle velikosti jsem usoudil, že toto vozidlo bylo připraveno pro transport oddílů nebo na přepravu zajatců. Sotva bych mohl posádce zazlívát, kdyby půlnoční počestně z hustě zasněžené letištní cesty, oblečené do exotických sárí a sandálů, zavazla rovnou do nějakého ústavu. Namísto toho nás dopravili, jak měli nařizeno, před dětskou nemocnici hlavního města, která po následující měsíce měla být pro mě a sestry novým domovem. Policie

Společně na cestách přes území postižené zemětřesením

Sv. Matka Tereza v akci po zemětřesení v Jerevanu

zjevně informovala vedení nemocnice, že jsme přijeli i navzdory nepříznivému počasí, protože před vchodem do nemocnice nás už očekávala větší delegace.

Ředitelka, lékařky, několik dam – podle všeho kamarádky ředitelky – a bezpečnostní personál, který jsem ve své fantazii hned zařadil mezi KGB: všichni se velmi snažili, aby zanechali dojem, že pro náš příjezd udělali všechno.

Ne o moc větší než tehdejší stáj

Jen co nám ukázali prostory, Matka Tereza, přátelsky žertujíc, se cílevědomě ujala rozdělování pokojů. Neměli jsme k dispozici mnoho pokojů. Nemocnice, jak už bylo řečeno, byla navržena pro 120 dětí. Nyní po zemětřesení byla obsazena víc než 600 dětmi; částečně těžce zraněnými. Ležely na chodbách a na schodištích. Pro čtyři sestry, které přivedla Matka Tereza, byly určeny dva pokoje. V jednom Matka Tereza bez váhání začala zařizovat kapli: vybalila přinesený kříž a malý přenosný svatostánek. Za několik minut už na stěně visel kříž s nápisem: „*I thirst*“ (Žízním!) Ze stolu utvořila oltář, na zem roztáhli rohožku. A mohla zaznít první děkovaná večerní modlitba.

V druhé části tohoto poschodí mi Matka Tereza přidělila sedm metrů čtverečních – velkou odkládací komoru s malým vikýřkem. Určitě jsem se tvářil překvapeně, možná i zděšeně. Matka Tereza, která tuto tmavou díru už zkontrolovala, zkon-

statovala: „*Otče, nyní jsi skutečný misionář!*“ V jejich slovech zazněl podtón skutečného vítězství, který se nedal přeslechnout.

Potom ze své „tašky hojnosti“, na více místech záplatované, vytáhla balíček sušených švestek: „*Dobrou noc!*“ – a už jsem stál se švestkou v ruce v místnosti, kterou celou zabrala postel, přesněji řečeno dřevěný regál a dva slamníky, sešité do tvrdé matrace.

Co si mám dát do tohoto pokoje? Tak či tak jsem stejně nic neměl, kromě šatů, které jsem měl na sobě. Moje zavazadla se ztratila již během letu z Říma do Moskvy a už se neobjevila. Utěšoval jsem se myšlenkou, že toto ubytování je jen na jednu noc.

Začalo se arménské dobrodružství. V tento neobyčejný vánoční večer v dalekém Jerevanu jsem slupl svou vydatnou večeři: švestku, kterou mi dala Matka Tereza. Potom jsem chtěl vyplivnout pecku. Ale stop! Ničím neplýtvat! Možná se mi ta pecka ještě bude na něco hodit? A bylo to tak: na další dva týdny se stala náhradou za můj zubní kartáček.

Vyčerpaný jsem prospal pár hodin do ranní mše. Určitě bych nespál tak dobře, kdybych věděl, že „kumbálek na spaní s vikýřem“ nemá být nouzovým řešením na jednu noc, ale mým bydlením na následujících šest měsíců.

Z Vítězstvo Srdca 131/2019 přeložila -jk- (Redakčně upraveno)

Muž a žena „jsou jedno tělo“ (Ef 5,31)

O svátosti manželství

Nejprve si položíme otázku:

Co je to svátost?

Katechismus katolické církve k tomu podává podle staré tradice tuto odpověď: „Svátosti jsou účinná znamení milosti, ustanovená Kristem a svěřená církvi, jimiž se nám uděluje božský život. Viditelné obřady, jimiž jsou svátosti slaveny, znamenají a zjednávají milosti, které jsou vlastní každé svátosti. Svátosti přinášejí plody v těch, kteří je přijímají s požadovanými předpoklady.“ (KKC, 1131) Nejdůležitější prítom je ustanovení Kristem. Protože jinak by nebylo možné pochopit, proč právě tato znamení mají větší a jistější působnost v milosti, než další obřady církve, především četná žehnání, která jsou uvedena v tzv. *Benedikcionálu*. Od tud se vynořuje další rozhodující otázka:

Kdy a jak ustanovil Kristus svátosti?

O obou hlavních svátostech, křtu a Eucharistii, je možno vyjmenovat více míst v Novém zákoně, o nichž je možné říci, že zřetelně vypovídají o ustanovení obou těchto svátostí Kristem. Co vůbec znamená „křest“, o tom byli poučeni mnozí věřící Izraelité od Jana Křtitele krátce před veřejným vystoupením Ježíšovým. Polití vodou nebo ponoření do vody vyjadřuje touhu přijímajícího po obrácení a jeho žádost o odpuštění hříchů Bohem. Ježíš dal představu o křtu tím, že v rozhovoru s Nikodémem prohlásil: „Nenarodil-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“ (Jan 3,5) „Být narozen z vody a Ducha“ znamená přijmout božský život, který přesahuje přirozený lidský život.

Ale také toto byl jenom první krok na cestě ustanovení křtu jako svátosti Nového zákona. S konečnou platností se to děje při rozloučení zmrtvýchvstalého Pána se svými apoštoly, když jim dal příkaz: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého...“ (Mt 28,19)

Ještě poněkud podrobněji zaznívají slova Ježíšova, která pokládáme za usta-

novení Eucharistie. Podle Jana (6,1–14) byl jejím předobrazem zázrak rozmnožení chlebě a význam této události byl předpovězen pro budoucnost: „Chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa... Kdo jí mé tělo a pije moji krev, má život věčný... Kdo jí mé tělo a pije moji krev, zůstává ve mně a já v něm.“ (Jan 6,51–58)

„Manželské smlouvě, kterou muž a žena uzavírají mezi sebou důvěrné společenství života a lásky, položil základy Stvořitel a vybavil ji jejími vlastními zákony. Svou povahou je zaměřena na dobro manželů stejně jako na plození a výchovu dětí. Kristus Pán ji u pokřtěných povýšil k důstojnosti svátosti.“ (KKC, 1660)

Matouš, Marek a Lukáš podávají zprávu o splnění tohoto zaslíbení při poslední večeři (Mt 26,26–28; Mk 14,22–24; Lk 22,19n). Podobně je tomu se svátostí smíření. Neboť tu založil podle Jana 20,22–23 Ježíš, když říká svým učedníkům: „Přijměte Ducha Svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

„Svátost manželství je znamením jednoty Krista a církve. Dává manželům milost milovat se láskou, jakou Kristus miloval církev; milost svátosti tak zdokonaluje lidskou lásku manželů, upevňuje jejich nerozlučitelnou jednotu a posvěcuje je na pouť k věčnému životu.“ (KKC, 1661)

Tím jsou vyjmenovány všechny příklady svátostí, pro něž existuje zřetelné zakládající slovo Ježíšovo: křest, Eucharistie, pokání (zpověď). Mezi ostatními čtyřmi jsou tři, jejichž existence je doložena v době apoštolské (tj. mezi smrtí

a zmrtvýchvstáním Ježíšovým – okolo roku 30 – a koncem 1. století) jednou nebo dvěma zmínkami v novozákonních letech. Podle Skutků apoštolů (8,14–17) Petr a Jan vkládali na nově pokřtěné v Samařsku ruce s modlitbou, aby přijali Ducha Svatého. Tím se dosvědčuje existence obřadu, který byl o staletí později nazván „bířmování“. List Jakubův (5,13–15) vyzývá k tomu, aby „starší církve“ zavolali nemocné k sobě, aby se nad nimi modlili a pomazali je „olejem ve jménu Páně“.

Tím je prokázána existence pomazání nemocných v apoštolské době.

Nakonec uveďme třístupňové vysvěcení k úřadu. Časově nejranější svědectví pro existenci alespoň dvoustupňového obřadu nacházíme v listu sv. Pavla k Filipánům (1,1), který je adresován „všem bratřím v Kristu Ježíši, kteří jsou ve Filipech, i biskupům a jáhnům“. V prvním listu tohoto apoštola svému žáku Timotejovi mu připomíná jeho vysvěcení do úřadu tím, že mu klade na srdce: „Nezanedbávej svůj dar, který ti byl dán podle prorockého pokynu, když na tebe starší vložili ruce.“ (1 Tim 4,14) Celá část od 4,6 do 5,22 dosvědčuje nadřazenou pravomoc Timotea nad křesťanskou obcí v Efezu v důsledku zmíněného vysvěcení a jeho pověření od apoštolů.

A co svátost manželství?

To všechno je dobré a krásné. Ale pro ustanovení svátostného charakteru manželství nenacházíme zde ani to nejmenší. Proto může pomoci Pavlův dopis Efezanům, protože obsahuje různé myšlenky k této věci.

„Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny ... Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale žije a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev ... »Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo.«⁽¹⁾ Je to velké tajemství, které vztažují na Krista a na církev.“ (Ef 5,25–32)

Užitek tohoto textu je pozoruhodný. Muž a žena v manželství jsou vyobrazením láskyplného vztahu mezi Kristem a církvi. Na základě toho jsou Bohem

povolání, aby učinili tento vztah v našem světě zřejmým a zakusitelným. Pavel ví, že se pro tento pohled na věc nedá uvést žádné Ježíšovo jasné vyjádření. Ale je příliš dobrým znalcem židovské Bible (kteřou my křesťané označujeme jako Starý zákon), aby nepomyslel na shora uvedené místo z knihy Genesis, v níž se říká, že jednota mezi mužem a ženou v manželství má přednost před vztahem obou ke svým rodičům, a tím také před různými vztahy k jiným lidem. A to rozhodující, co vyplývá z tohoto textu knihy Genesis, je, že tato silná vazba muže a ženy v manželství je založena ve stvořitelství vůli Boží.

Z tohoto důvodu nepotřeboval Ježíš ve svém pozemském životě nově zakládat manželství jako svátost, protože to udělal na počátku lidských dějin společně s Otcem a Duchem Svatým. Zajisté nebylo toto manželské společenství dříve svátostí Starého zákona, jehož plný význam nebyl dříve ve vyvoleném národě Izraele poznán – což se dá dokázat zvláště praxí polygamie a ve starozákonní době přijímanou praxí rozvodu (ve prospěch muže). Polygamie v tomto národě téměř zanikla už několik století před naším letopočtem. Povolání manželské rozluky zrušil Ježíš svým příkazem nerozlučitelnosti (srov. Mt 5,31n; 19,3–12; Mk 10,2–12; Lk 16,18; 1 Kor 7,10–16).

Také vyjádřená myšlenka možného ustanovení jedné z našich svátostí Bohem na začátku lidských dějin může být pro mnoho čtenářů překvapivá. Úplně nová však není. Zastávali ji hlavně ve 12. a 13. století mnozí ctihodní teologové, mezi nimi třeba Albert Veliký, Bonaventura a Tomáš Akvinský (srov. U. Baumann, *Die Ehe – ein Sakrament?*, Zürich 1988, 219; W. Koch, *Die Einsetzung der Sakramente durch Christus*, Münster 1983, 203nn).

Kdo je „dárce“ svátosti manželství?

Mluvíme-li o jednotlivých svátostech, hraje významnou roli párový pojem „udělovatel“ a „příjemce“.

U čtyř ze sedmi svátostí je možné udělovacího a přijímajícího jednoznačně pojmenovat: u křtu, biřmování, pomazání nemocných, jakož i u svěcení k biskupské pravomoci, kněžské pravomoci a k jáhenství.

Už ne tak jednoduše to vypadá u Eucharistie. Udělováno je přitom jenom přijímání,⁽²⁾ udělovatelem je biskup či kněz, který stojí v čele shromážděné obce a přináší eucharistickou oběť Otci v nebi. Podobné rozlišení se děje také ve svátosti smíření. Při ní uděluje rozhrěšení biskup nebo kněz. Zpytování svědomí, lítost, vyjádření lítosti a vyznání hříchu jsou nedílnou součástí celého průběhu, kterou musí kající sám vykonat. Příjemcem je ten druhý jenom při útěše duchovního a při rozhrěšení.

Při pokusu použít schéma dárce/příjemce pro svátostné manželství byly stanoveny v průběhu času dvě navzájem protichůdné teorie: Ta první vidí darujícího v osobě asistujícího kněze. Ta druhá se domnívá, že si snoubenci udělují svátost navzájem. Oba názory byly zastávány teology už před koncilem v Tridentu (1545–1563). Koncil sám moudře upustil od toho, otázku uzavřít.

Proti knězi jako udělovateli mluví závažné skutečnosti v církevní tradici. Až do 3. století není dosvědčen žádný církevní obřad k uzavření manželství. Naproti tomu se píše v jednom spisu z doby okolo roku 200, v tzv. „Dopisu od Diogneta“: „Oni [křesťané] se žení a vdávají jako ostatní.“ Avšak ve 4. století oproti tomu

„Jednota, nerozlučitelnost a otevřenost k plodnosti jsou podstatné pro manželství; polygamie (mnohoženství) je neslučitelná s jednotou manželství; rozluka odděluje, co Bůh spojil; odmítání plodnosti zbavuje manželský život »nejcennějšího daru«, dítěte.“ (KKC, 1664)

prohlašuje biskup a církevní otec Řehoř Naziánský v jednom dopisu, že by se rád, pokud mu něco nezabrání, zúčastnil svatební slavnosti a přitom vložil ruce partnerů vzájemně do sebe – „a oboje ruce do rukou Božích“, čímž se myslí, že byl prohlášen za pozvaného hosta. Od této doby se dá zjistit pokračující zapojení svatební slavnosti do společenství církve různými obřady: korunování obou snoubenců ve východní byzantské oblasti, nebo zahalení nevěsty závojem na Západě.

Zasnoubení Panny Marie, Rafael, 1504. Pinacoteca di Brera, Milano

Obraz ukazuje předání prstenu Josefem Panně Marii. Prsten je přesně ve středu malby. Josef nemá boty a připravuje se tak na obřad přísahy. – Kněz po své modlitbě v chrámu nad holemi uchazečů o Marii hole vrátil. Jako znamení božského vyvolení rozkvetla hůl Josefova. Vpravo vedle Josefa, jediná postava obrazu v pohybu, je onen neúspěšný uchazeč. Ze zklamání nad svým odmítnutím láme svoji hůl přes koleno (podle protoevangelia Jakubova).

Zvláštní informaci o stavu vývoje ve své době podává papež Mikuláš I. v roce 866 v jednom dopisu z Bulharska. V něm popisuje krátce tehdejší římské svatební obřady a dodává k tomu: „Neříkáme ale, že by byl hřích, kdyby toto všechno ... bylo vynecháno. Podle zákonů má stačit souhlas snoubenců.“ (*Monumenta Germaniae Historica Epistolae* 6, 570)

Různý vývoj na Východě a na Západě

Od té doby probíhal vývoj ve východní, byzantské oblasti rychleji a obsáhleji než na Západě. Císař Leon VI. (886–912) uvedl, že přijetí církevního požehnání je podmínkou pro státní platnost uzavření manželství. Následkem úzkého propojení mezi státem a církví ve východořímské říši se stal církevní obřad velmi brzy poté také církevní podmínkou platnosti. Pozdější ortodoxní teologové přišli na myšlenku, že Bohem „v ráji“ ustanovená svátost manželství zanikla prvotním hříchem, ale Kristem na svatbě v Káně byla obnovena a udělena. A tak je uděluje také kněz jako zástupce Krista při každé církevní svatbě.

V západních zemích došlo v 10. století k prvním východně církevním ustanovením ohledně způsobu uzavírání manželství: sňatek se musel uskutečnit výměnou sou-

hlasu v přítomnosti svědků. Od 12. století se rozšířil z Normandie zvyk sezdvát před kostelním portálem za spolupůsobení kněze, který pokládal otázku žádosti o manželství. Ovšem dodržení této právní formy a přítomnost svědků zůstaly nejprve buďto pouhou nabídkou, nebo právním předpisem, který nemohl zabránit, aby nebyla uzavírána některá manželství ve zcela soukromém rámci, a proto zůstala navzdýcky neprokazatelná.

Nejprve se tato forma jistě udržovala, protože na základě starogermánských zvyků a názorů všichni sňatkuchtiví a ještě více jejich příbuzní a známí byli přesvědčeni, že se uzavření manželství má konat v kruhu příbuzenstva a k platnosti byla požadována alespoň přítomnost rodičovských párů z obou stran.

Tímto zřízená obrana k udržení předávaného byla jistě k překvapení mnoha současníků – tehdejšími teology narušena. Vždyť oni učili od 12. století ve své většině opak: manželství se uskutečňuje jenom vůli partnerů. Následkem toho byli rodiče, stát a vedení církve brzy bezmocní proti narůstající záplavě tzv. „utajených manželství“, to je manželství, jejichž existenci nebo neexistenci nemohl dosvědčit nikdo kromě partnerů. Jestliže pak po nějaké době odešel z takového svazku muž a tvrdil, že se prý u tohoto manželství jednalo o konkuabinát – kdo mu mohl dokázat opak a donutit uprchlíka k placení alimentů? Jestli oba vyjádřili zmíněné tvrzení a chtěli se znovu ženit nebo vdávat s novým partnerem, kdo jim mohl zabránit v uzavření manželství před knězem nebo dát zproštění viny, aby mohli přistupovat k přijímání?

Státy začaly utajená manželství stíhat vysokými peněžitými tresty, církev ukládala těžká pokání. Tresty byly zaplacený, pokání vykonáno nebo obcházeno – a lidé se dále tajně ženili nebo vdávali.

Pak ale církevní hierarchii došla trpělivost. Po prudkých výměnách názorů se rozhodl koncil v Tridentu v roce 1563, že od tohoto okamžiku bude přítomnost svědků nezbytnou podmínkou platnosti manželského svazku. Dále bylo určeno, že souhlas snoubenců by měl platit jenom tehdy, jestliže byl vysloven v přítomnosti místního faráře nebo jiného, místním farářem či biskupem určeného kněze, jakož i přede dvěma dalšími svědky. Tento slavný dekret, nazvaný podle svého prvního slova

„Tametsi“, znamená začátek nové doby v manželském zákonodárství. To ovlivnilo trvale až dodnes nejenom církevní, nýbrž i státní právo.

Nutné doplnění „Tametsi“ teprve ve 20. století

Podle znění závěru koncilu z roku 1563 musel k oddávání oprávněný farář, aby výměna souhlasu snoubenců byla platná, být přítomný a toto slovo slyšet. Jestli se to stalo z jeho strany dobrovolně, nebo ne, bylo právně bezvýznamné. Kdo se dostatečně vyznal v církevním právu, aby toto věděl, mohl se svým partnerem nebo partnerkou faráře v jeho farním území překvapit nebo zadržet, takže nemohl uniknout dříve, než si oba vyměnili slovo souhlasu – a už byli oddáni. Toto bylo změněno teprve v roce 1907 za papeže Pia X. dekretem „Ne temere“, který nařídil aktivní asistenci kněze oprávněného oddávání. Slovo „ANO“ snoubenců platí od té doby jenom tehdy, když se kněz zeptá svobodně, bez donucení.

K pravé roli kněze při sňatku

Snoubenci se oddávají sami a zavazují se přitom, jestliže jsou oba pokřtěni, k nerozlučné jednotě, k níž jsou povoláni, vytvořit jednotu mezi Kristem a církví. Kněz, který slavnosti předsedá, je nejdůležitějším ze tří požadovaných svědků. Především je ale celebrantem, to znamená představeným celé slavnosti, která se normálně skládá z bohoslužby slova, obřadu sňatku, svatebního požehnání a eucharistické bohoslužby.

„Manželství se zakládá na souhlasu těch, kteří uzavírají manželskou smlouvu, to je na vůli se navzájem a definitivně odevzdat jeden druhému s cílem žít společenství věrné a plodné lásky.“ (KKC, 1662)

Neméně tak důležité jako provedení sňatkového obřadu je působení celebranta při homilii (kázání), v níž jako při každé bohoslužbě vykládá slovo Boží s ohledem na účastníky a ve vztahu ke slavnosti. Proto je nezbytné, aby měl konečné rozhodnutí ohledně volby čtení z příslušného svazku mešního lekcionáře – i když v před-

běžném pohovoru může naslouchat občasným přáním snoubenců znalých Bible. Podobný princip platí při volbě písní. Při církevních sňatcích jako u ostatních bohoslužeb se nemají přednášet ani nebiblické texty, ani zpívat světské písně.

Příprava na svátostné uzavření manželství v dnešní době jako úkol pro snoubence a jejich duchovního

Jak obsáhlá problematika se skrývá v podtitulu, vysvítá ze skutečnosti, že většina mladých lidí, kteří prosí o církevní potvrzení svého sňatku, již žijí dlouho jako manželé a účastní se nedělní mše svaté zřídka nebo vůbec nikdy. To jsou oba zvykové postoje, které podle jednoznačného učení církve jsou těžkými hříchy. Jako aktivní pomocník ve farní duchovní službě jsem přišel v osmdesátých letech konečně k přesvědčení, že nám duchovním není před Bohem dovoleno přijmout mlčky uvedenou situaci, ale že jsme povinni se s lidmi, kteří prosí o svátosti, pro jejichž přijetí podle Písma svatého a přejaté církevní nauky nesplňují podmínky, otevřeně a přátelsky setkat, předat jim pohled na žádané svátosti a nabídnout jim postupně uvádění, na jejichž konci teprve může nastat slavnost této svátosti. O svých zkušenostech, které jsem tímto získal v době od roku 1989 do 2002 a na které si s radostí vzpomínám, jsem napsal ve své knize „Sakramentenpastoral geht auch anders“ (Svátostná pastorační se dá dělat také jinak, Aachen 2007, 227–236). Tam jsou uvedeny také na stranách 237–260 obšírné prameny a literární údaje k této problematice.

Jaké působení milosti v srdci dobře připravených partnerů se očekává od důstojné slavnosti jejich sňatku?

Na tuto otázku je možné odpovědět, že takovým manželům se dostává rozmnožení tzv. posvěcující milosti, tj. života Božího v nás. Jako specifické působení svátosti manželství dostávají už vícekrát jmenovaný úkol, a tím také uschopnění, aby ve svém vztahu učinili zřejmým a žitým vztah lásky, jaká je mezi Kristem a církví.

Zapojení tělesnosti do výkladu a výkon svátosti

Svátosti jsou svojí podstatou procesy, které na rozdíl od čtení a modliteb se skládají nejenom ze slov, nýbrž také z názor-

ného jednání, které má význam v pohledu na působení té určité svátosti. Třeba křest má hned dva různé významy podle obou způsobů, kterými může být udělen. Křest politím znamená očistění od hříchů. Ponoření naproti tomu poukazuje na ponoření s Kristem do jeho smrti a na naše z toho vyplývající zmrtvýchvstání v jednotě s ním: „Nebo snad nevíte, že když jsme byli pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme všichni pokřtěni v jeho smrt? Křtem jsme tedy byli spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako byl Kristus Otcovou slávou vzkříšen z mrtvých – žili i my novým životem.“ (Řím 6,3-4)

Když to vztáhneme na svátost manželství, znamená to přistoupit na její tělesné složky, o nichž byla řeč v kázání, katechezi, vyučování náboženství a v přípravě na manželství, o pohlavním spojení, o plodnosti, přijetí těhotenství a porodu dětí, a to ovšem nejenom biskupy a kněžími, kteří z dobrých důvodů žijí v celibátu jako Ježíš, nýbrž především ženatými jáhny, a také církevně smýšlejícími ženami a muži, kteří o uvedené oblasti života mohou mluvit.

Jak velmi má být naše tělo a naše pohlavnost vtažena do naší snahy po intenzivním životě s Bohem, vyplývá z následující výpovědi sv. Pavla: „Nebo snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha Svatého, jenž je ve vás a jehož máte od Boha? A že nepa-

tříte sami sobě? Byli jste zkrátka a dobře koupeni! [tj. za smrt Kristovu] Oslavujte tedy Boha ve svém těle.“ (1 Kor 6,19-20)

Jak vysoko si cení církevní tradice významu pohlavního spojení muže a ženy v manželství, vyplývá ze zákonných ustanovení platného „Kodexu kanonického práva“.

V kánonu 1096, § 1 se píše: „Ke vzniku manželského souhlasu je nutné, aby strany přinejmenším věděly, že manželství je trvalým svazkem mezi mužem a ženou, zaměřeným k početí dětí skrze jakousi sexuální spolupráci.“

Ve stejném smyslu určuje kánon 1084, § 1: „Předchází a trvalá neschopnost spojit se manželským úkonem (impotentia coeundi), ať ze strany muže nebo ženy, vylučuje už z přirozeného práva manželství...“

Kánon 1142 nakonec stanoví: „Nedokonané manželství [to znamená manželství, v němž se dosud neuskutečnilo pohlavní spojení] mezi pokřtěnými nebo stranou pokřtěnou a nepokřtěnou může být rozloučeno z oprávněného důvodu římským biskupem...“ To ale znamená, že Ježíšem ohlášená nerozlučnost pro takový případ neplatí – a tím bude manželství, v němž dosud nedošlo k pohlavnímu spojení, které je pravou a plnou součástí manželství, odvoláno. Protože manželství v pravém a plném smyslu slova je na základě Ježíšova

slova přísně nerozlučitelné, nemůže být proto ani papežem rozloučeno.

Manželství – trvalá svátost

Slova Ježíšova a apoštolů, která se týkají významu manželství a zvláště jeho nerozlučitelnosti, se nevztahují na vstup partnerů do tohoto životního stavu, nýbrž na jejich trvalé přebývání v něm. Na základě toho můžeme manželství právem označit za trvalou svátost. Jeden z prominentních autorů, kteří se v tomto smyslu vyjádřili, je papež Pius XI. ve své manželské encyklice „Casti connubii“ z 31. prosince 1930. V ní se píše v návaznosti na výklad známého jezuitského teologa, kardinála Roberta Bellarmina (1542–1621): „Na svátost manželství je možno hledět z dvojího hlediska: předně, když se uzavírá; a dále, jak trvá. Neboť tato svátost je jako Eucharistie, která je svátostí nejen v okamžiku proměňování, nýbrž i když přítomnost Páně trvá; neboť pokud manželé jsou živi, jest vždy jejich soužití svátostí Kristovou a církevní.“ (CC, 116)

*Z Der Fels 6/2018 přeložil -mp-
(Redakčně upraveno)*

Poznámky:

⁽¹⁾ Gn 2,24.

⁽²⁾ Příjemce je tedy ten, kdo k přijímání přistupuje. [pozn. red.]

Rady belgického kardinála Léona-Josepha Suenense (1904–1996) k uskutečnění manželského štěstí

MANŽELŮM:

- Ať zůstanou z vážného důvodu doma i tehdy, když je velmi láká kruh přátel.
- Ať promluví s manželkou o chování dětí, ať promluví s dětmi, které navštěvují školu, ať dbají společně o jejich náboženský život.
- Ať ochotně dojdou na nákup místo manželky.
- Ať nezapomínají na jmeniny a narozeniny své manželky.
- Když je oběd opravdu dobrý, jistě ho pochválí, když je jídlo přesolené, ať moudře mlčí.
- Ať ohodnotí hotovou manželčinu práci a zaslouženě ji pochválí.
- Ať nikdy nežertují na úkor manželky.

- Ať nezapomínají na chudé a na příbuzné.
- Za přijatou službu, pozornost od druhých ať veřejně poděkují, zvláště své manželce, ale i jiným mimo domov, švagrové atd.

Zpytování svědomí pro muže a otce:

1. Usiloval jsem od začátku o budování naší lásky a manželství? Usiluji o to i teď?
2. Starám se, abych společně s manželkou všechno prodiskutoval?
3. Zním manželčina přání a uznávám je, snažím se ji pochopit? Snažím se přimnout její názory?
4. Hospodařím s penězi, s majetkem svědomitě? Je manželka opatřená vším potřebným pro sebe, domácnost, děti?

5. Důvěřuje mi manželka a děti, nebo se mě bojí?
6. Jsem nemírný v pití, kouření, v manželských nárocích?
7. Jsem sobec? Ovládám svůj hněv?
8. Pochválím manželku, jsem vůči ní uznalý? Oslavím její jmeniny, narozeniny, manželská výročí?
9. Myslím vždy na to, že manželka nachází štěstí v oddanosti a chce se také společensky uplatnit?
10. Zvykl jsem si manželku kárat, hubovat, před dětmi a cizími lidmi znevažovat?
11. Byl jsem vždy k manželce upřímný a spravedlivý? Ví o všem, co dělám? Dávám jí často o sobě vědět, když jsem na cestách?

12. Opravdu s ní spolucítím při porodech? Podílím se od začátku na výchově dětí? Pomáhám jí v domácích pracích?

13. Najdeme si dostatek času na společné pobavení, nebo žiji jen pro svoji práci?

14. Vyzařuje z našeho manželství a rodiny láska na ostatní lidi?

15. Myslím i na manželčin odpočinek? Jsem ochotný jí pomoci, kde nestačí?

16. Mám v úctě svědomí manželky, dávám dobrý příklad svým dětem?

MANŽELKÁM:

- Ať se i tehdy usmívají, když je manžel velmi nudný.
- Ať vždy projeví zájem o manželovu práci a jeho plány.
- Ať nikdy nenechají bez odpovědi jedinou otázku členů rodiny.
- Ať přijmou s láskou přátele manžela a děti.
- Před dětmi ať mluví o manželovi s uznáním.
- Ať ho nikdy neposuzují před druhými.

• Ať vždy ocení manželovu práci pro domácnost.

• Ať co nejčastěji potěší manžela pozorností.

Zpytování svědomí pro manželku a matku:

1. Stala jsem se manželovi opravdovou společnicí života? Starám se stále o věrnou spolupráci, úplnou oddanost?

2. Popovídám si s manželem bez toho, že bych ho zatěžovala maličkostmi? Nevšímám si drobné kritiky?

3. Snáším s ním starosti jeho zaměstnání a rodiny s opravdovou potěšující účastí? Když přijde domů, nachází důvěru, domov, teplo? Připravuji pečlivě jídlo?

4. Zanedbávám lásku vůči němu v porovnání s dětmi ve vydáních, v zásobování, v péči? „Odstavila“ jsem ho kvůli dětem?

5. Jsem každodenně podle jeho přání upravená a půvabná a mám na něj čas?

6. Jsem pečlivá, nebo lenivá? Jsem šetrná, umím všechno rozdělit? Jsem čas-to nespokojená?

7. Modlíme se společně, přistupujeme pravidelně ke svátostem?

8. Snažím se – bez přehnaného hýření – udělat pěkné rodinné svátky?

9. Opravdu se postarám o manželovy hosty? Jednám čestně?

10. Jsem tak ohleduplná, že manžela nikdy neurazím, nezahanbím, před druhými nepomluví?

11. Jsem trpělivá vůči jeho chybám a slabostem, hned mu odpustím a zase jsem na něj taková jako předtím?

12. Vážím si svědomí manžela? Starám se o něj moudře a s láskou, aby to bylo v souladu s požadavky křesťanského svědomí?

13. Všechno se starám o dobrou křesťanskou výchovu svých dětí?

14. Udržuji kontakt s manželovými blízkými příbuznými a jsem pozorná k chudým?

15. Panuje v našem manželství a v naší rodině radost, veselí, úplná věrnost a nezlomná láska?

Z archivu redakce

Thomas H. Kinane

Svatý Josef a útěk do Egypta

Jak víme, sv. Josef byl vybrán všemohoucím Bohem, aby pomáhal a ochraňoval Pannu Marii na dlouhé vyčerpávající cestě z Nazareta do Betléma. Ještě důležitější, svatější je nyní poslání sv. Josefa. Bůh ho vyvolil, aby zachránil život právě narozeného Pána Ježíše. (srov. Mt 2)

První, kdo se obrátili na křesťanskou víru, byli pastýři; ihned poslechli hlas Božího anděla, který jim „zvěstoval velikou radost“, „spěchali“ do Betléma a poklonili se „dětátku položenému do jeslí“. Dalšími, kdo přijali víru, byli „mudrci od východu“. Není naším záměrem ani v našich možnostech, neboť naším hlavním tématem je sv. Josef, abychom se více zabývali jejich obětí, když opustili své domovy, rodiny a zemi a poslechli Boží volání; jejich odvahou v hledání narozeného Spasitele ve městě, ba co více, v branách paláce žárlivého a krutého tyрана Heroda; jejich vírou a důvěrou v Boha, když hvězda na nebi zmizela; jejich bohatými dary „zlata, kadidla a myrhy“, ani nad tím, že ne-

byli překvapeni pokorou a chudobou „dítěte zabaleného v plenkách položeného v jeslích“, ale s pevnou vírou a vřelou radostí „padli na zem“, jak vypravuje evangelium, „a klaněli se mu“.

Ačkoliv evangelium o tom mlčí, jsme se sv. Janem Zlatoustým a dalšími církevními Otcí přesvědčeni, že sv. Josef byl přítomen u jeslí a byl poučen i potěšen vírou a zbožností těchto mudrců z východu.

Herodes, který byl jimi oklamán, ve strachu, že by se narozený Král stal soupeřem o jeho trůn, nařídil vojákům zabít všechny chlapce do dvou let v Betlémě a jeho okolí, aby si zajistil smrt nově narozeného Krále. Zabíjení bylo vykonáno rychle a krutě, nářek matek, jejichž děti byly usmrceny v jejich náručí, pronikal všude, plno slz bylo prolito v Betlémě: „Rachel oplakává své děti a nedá se utěšit, protože jich není.“ Krutý vládce nechal vykonat příkaz a nyní je spokojen s tím, že již není soupeř o trůn.

Jak je pro člověka pošetilé a bláhové si myslet, že překazí záměr všemohoucí-

ho Boha! „Proč se pronárody bouří, proč národy kují marné plány?“ říká Písmo svaté. „Srocují se králové země, vládcové se spolu umlouvají proti Hospodinu a pomazanému jeho ... Ten, jenž trůní v nebesích, se směje, Panovníkovi jsou k smíchu.“ (Ž 2,1-4) Tak tomu bylo i v případě Heroda. Koho Bůh použil, aby zachránil narozené Dítě? Svatého Josefa. Ke komu poslal Bůh anděla z nebe? Ke sv. Josefu. „Anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: »Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil.«“ (Mt 2,13) Pán Ježíš jako Bůh se mohl ochránit sám a dechem svých úst mohl zahubit své nepřátele. Jeho nebeský Otec mohl poslat jeho anděla, aby usmrtil vládce i jeho ozbrojenou armádu, nebo mohl ochránit Boží Dítě svými křídly; avšak nikoliv. Andělé a nebeské mocnosti zůstali v mlčení. Ó třikrát blažený Josef, jenž byl vybrán všemohoucím Bohem, aby se stal nástrojem, který zachránil Spasitele světa!

Okamžitou a rychlou odpovědí byla poslušnost sv. Josefa; s úctou a láskou zabalila Panna Maria Boží Dítě do svého nejteplejšího pláště a přitiskla na svou panenskou hrud'; a Svatá rodina se tak vydala na cestu. Láskyplná péče sv. Josefa ulehčila namáhavou cestu. „Panna Maria a sv. Josef požádali o pozhánání Božího Dítěte, které jim zřetelně dal. Pak si sbalili svůj skromný šat a vydali se na cestu krátce po půlnoci; pro svá zavazadla použili stejného osla, kterého měli i při cestě z Nazareta do Betléma.“ (srov. Marie od Ježíše z Agredy, *Mystické město Boží*) Ó šťastné ruce, které měly výsadu být nablízku potřebám Pána Ježíše a Panny Marie!

Vzdálenost cesty z Betléma do Heliopolisu je čtyři sta mil⁽¹⁾. Z této vzdálenosti pouze šedesát mil je obydlených, zbytek cesty je pak v naprosté pustině. Tichá samota, která provázela Svatou rodinu během této dlouhé cesty, byla jen tu a tam přerušena divokými šelmami, které vyly na poušti. Svatá rodina se však od těchto divokých zvířat neměla čeho bát. Můžeme si snadno představit, jak lev – král zvířat – a ostatní divá zvířata rozeznali Boha a krotce přišli pozdravit narozeného Spasitele. Můžeme si dále představit, že stromy sklonily své větve, z kterých sv. Josef sbíral plody, aby osvěžil Pannu Marii i Pána Ježíše. Na cestě přes poušť se Svatá rodina zastavila v Matorea. Zde, podle staré tradice, se velký strom sklonil k zemi, aby vzdal úctu Božimu Dítěti, Bohu, který tudy procházel. (Suarez, Tom, ii, Art. IV. Dis. XVII. Sec. 1)

Bezpochyby muselo být i velké strádání a utrpení Božího Dítěte, Pána Ježíše a jeho Matky. Svatý Josef byl Bohem vybrán, aby je chránil a ulehčil jim co nejvíce, jak mohl, během obtížné cesty.

Utrpení i radosti cesty jsou popsány následovně ctihodnou řeholnicí:

„Při přechodu pouští bylo nevyhnutelné, aby strávili noci pod širým nebem bez přístřeší, což bylo navíc v zimním období. První noc je zastihla na úpatí hory. Královna nebe se usadila do písku se svým Synem v náručí a povečeřeli, co měli s sebou. Svatý Josef postavil něco jako stan ze svého pláště a několika tyčí, aby vtělené Boží Slovo se svou svatou Matkou nebyli vystaveni nočnímu chladu. Svatý Josef spal na zemi a pod hlavu si dal ostatní šaty. Následující den pokračovali v cestě a jejich zásoby

*Útěk Svaté rodiny do Egypta,
Johannes Wierix, 1579*

chleba a ovoce již došly. Jeden z prvních dnů své cesty tak urazili bez jakéhokoliv pokrmu až do deváté hodiny večer. Tehdy však se Panna Maria modlila k Bohu takto: »Věčný a všemohoucí Bože! Vzdávám ti díky a chválu. Jak bych se já, ubohé stvoření, mohla odvážit tebe o cokoliž žádat? Ale s ohledem na tvého Syna, daruj nám prostředky k zachování jeho pozemského života a zachovej i mého muže.«

Bůh jim tak pomohl skrze anděly, kteří jim donesli chleba, výtečné ovoce a také velice chutný nápoj. Přitom zpívali chvalozpěvy díky Bohu, který dává pokrm v pravý čas ... Bůh se však nestaral jen o potravu našich poutníků, ale poskytl jim také potěšení, aby jim odlehčil tíži cesty. Často se stávalo, že byla Panna Maria s Dítětem obklopena velkým hejnem ptáků. Požehnaná Královna jim přikázala, aby velebili Stvořitele; ptáci poslechli a věrná Matka těšila Ježíška těmi nejkrásnějšími chvalozpěvy. Andělé se přidali svými hlasy ke svatě Panně. Žádný zázrak, který se udál v židovském národě, se nedá srovnat s těmi, které Bůh učinil na této cestě pro svého Syna, jenž se stal člověkem, pro vznešenou Matku a sv. Josefa, aby zachoval jejich život, na kterém závisela spása lidského rodu. (srov. Marie od Ježíše z Agredy, *Mystické město Boží*)

V kterém městě a jak dlouho zůstal sv. Josef v Egyptě?

Egypt měl v této době velká a známá města; avšak v kterém městě se Svatá rodina usídlila, s jistotou nevíme, neboť evangelium o tom mlčí a starověcí autoři se ve svém názoru liší. Někteří uvádějí město Hermopolis; někteří jsou pro Alexandrii, ale sv. Tomáš, sv. Anselm a Suarez, kte-

ří citují východní tradici, zastávají názor, že se Svatá rodina usídlila v Heliopolisu, lidnatém městě, sedm mil od známého Memphisu. Žilo zde mnoho židů, se kterými zacházel král Ptolemaios i Egyptané přívětivě; zde také měli nádherný chrám, který vystavěl Oniáš, ve kterém uctívali Boha Izraele.

Jak dlouho zůstala Svatá rodina v Egyptě, rovněž nevíme. Avšak jedna věc je jistá, že Panna Maria se vrátila dříve, než bylo Pánu Ježíši dvanáct let, neboť víme, že v tom věku dvanáctiletý Ježíš v chrámu dává otázky učitelům. Někteří autoři uvádějí, že sv. Josef zůstal v Egyptě jeden rok, někteří pak uvádějí čtrnáct měsíců; sv. Tomáš píše o sedmi letech a proslulý Baronius dokazuje, že náš Božský Spasitel se vrátil domů, když dovršil devátý rok života. Suarez přejímá tento názor jako nejpravděpodobnější.

Ať už to bylo jen několik roků, anebo více, sv. Josef podporoval Pána Ježíše a Pannu Marii prací svou rukou.

Nikdy nemůžeme ani na okamžik věřit, jako někteří autoři, že ubohá chudoba provázela Svatou rodinu v cizím Egyptě; takový stav by se nehodil k potomkům královského Davidova domu. Někteří zastávají názor, že sv. Josef uchoval něco z darů mudrců z východu, aby jimi pokryl náklady na cestu a také aby jimi zabezpečil Svatou rodinu v cizím Egyptě. Další se domnívají, že židé v Heliopolisu byli velmi vděční a podělili se o svůj majetek s váženými cizinci. Avšak v každém případě svou zručností byl sv. Josef schopen nejen obstarat vše potřebné, ale i zařídit vhodný komfort pro Pána Ježíše a Pannu Marii. Během cesty a pobytu v Egyptě také samotná přítomnost Pána Ježíše, Dítěte, přiměla demony k útěku; a na mnoha místech na zem padly modly; tím se vyplnila prorokova slova: „Hle, Hospodin jede na rychlém oblaku a vjíždí do Egypta. Egyptské modly se před ním kymácejí, Egypt svou odvahu nadobro ztratil.“ (Iz 19,1)

*Z knihy St. Joseph: his life, his virtues,
his privileges, his power:
a Month of March in his Honour.
Dublin 1884. Str. 117-129.
Přeložila -hš- (Redakčně upraveno)*

Poznámky:

⁽¹⁾ 1 mile = 1,61 km. [pozn. překl.]

Záchrana Lisabonu

Irský dominikán P. Paul O'Sullivan (1871-1958), horlivý ctitel Ježíšova Jména, působil v Portugalsku a 63 let jeho života je poznačeno bohatým a plodným apoštolátem pera. Byl to právě on, kdo přezkoumal historické prameny a zveřejnil zázrak osvobození Lisabonu od morové nákazy.

V roce 1432 vypukl v Lisabonu, hlavním městě Portugalska, mor. Všichni obyvatelé, kteří mohli, utekli z města na venkov. To však působilo tak, že se tato velmi nakažlivá nemoc rychle rozšířila i do těch nejdlehlších koutů země. Tisíce mužů, žen a dětí ze všech sociálních vrstev podlehly morové nákaze. Tato zákeřná epidemie byla tak agresivní, že ten, kdo se nakazil, zemřel téměř ihned; u stolu, na ulici, v obchodě, na trhu anebo v kostele. Mor se rychle přenášel z jedné oběti na druhou i přes kabát, klobouk či jiné oblečení, které oběť nosila.

Ve velkém počtu umírali i kněží, lékaři a zdravotní sestry. Pro nedostatek pomocného personálu leželo na ulicích velké množství mrtvých nepochovaných těl.

Jako by tato hrůza ještě nestačila, toulaví psi lízali krev mrtvých a hryzali do jejich těl, a tím přispívali k ještě rychlejšímu šíření nákazy mezi nešťastným obyvatelstvem.

K hrdinským duším, které se neúnavně staraly o morem nakažené lidi, patřil i ctihodný biskup Mons. Andrés Diaz de Escobar (1366-1448), který žil v dominikánském klášteře. Tvářil v tvář této ob-

rovské ničivé nákaze, která se ze dne na den stupňovala, a bez naděje na jakoukoli lidskou pomoc, začal tento svatě žijící dominikán vybízet nešťastné obyvatele Lisabonu, aby vyzývali nejsvětější Jméno Ježíš. Biskupa Andrése Diaze bylo vidět všude tam, kde tato nákaza zuřila nejvíce, jak povzbuzuje a vyzývá všechny nemocné a umírající, aby neustále a vždy znovu volali: „Ježíši, Ježíši, Ježíši!“

Všude apeloval na lidi: „Napište Ježíšovo jméno na kus papíru a noste ho ustavičně u sebe! Vložte si ho večer pod polštář a připevněte ho nad vaše vstupní brány a na všechny dveře. Jméno Ježíš musí být umístěno všude. Ale především svými rty a ve svém srdci nepřestaňte vyzývat toto nejmocnější ze všech jmen!“

Biskup Andrés jako anděl pokoje neustále vyhledával nemocné a umírající, aby je povzbuzoval a dodával jim odvahy. A tak nemocní, posílnění v důvěře, začali neochvějně vyzývat Ježíšovo Jméno a papírky s jeho jménem si připevňovali na hrud', vkládali do kapes a tašek a všude je nosili s sebou.

Kromě toho svolal biskup Andrés všechny lidi k velkému stolu svatého Do-

minika, kde vyprávěl o moci Jména Ježíš. Na závěr ve jménu Ježíše požehnal vodu a vyzval všechny přítomné, aby se jí požehnali a pokropili i tváře nemocných a umírajících. Při tomto aktu se událo mnoho zázraků: nemocní se uzdravili a umírající, kteří už byli v agónii, se vrátili k novému životu. Nákaza ustoupila a za několik dní byl Lisabon osvobozen od nejděsivější hrůzy, která ho kdy postihla.

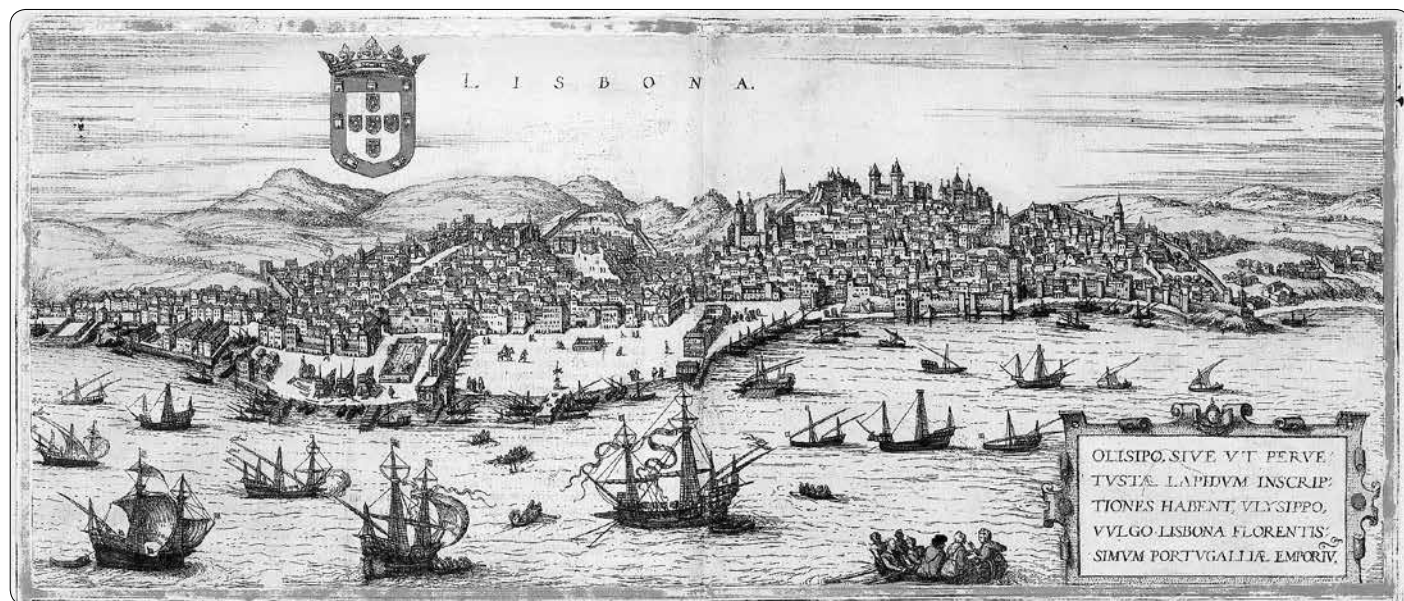
Tato dobrá zpráva se roznesla po celé zemi jako oheň a všude jednohlasně vyzývali Jméno Ježíš. V neuvěřitelně krátké době bylo od moru osvobozeno celé Portugalsko. Vděčný lid si při vzpomínce na prožité zázraky a uzdravení uchoval lásku a důvěru k Ježíšovu Jménu. Věřící od té doby vyzývali Ježíšovo přesvaté Jméno, Jméno svého Zachránce, svého Spasitele, při všech starostech, hrozbách a při každém hrozícím nebezpečí.

Z vděčnosti vznikala všude bratrstva a oltáře k uctívání nejsvětějšího Jména Ježíš a každý měsíc se konala procesie k účtění Ježíšova Jména. Portugalci si uchovali během staletí svou živou důvěru v moc Jména Ježíš.

Otec Paul O'Sullivan uzavírá své vyprávění slovy: „A tak se to nejhorsí, co kdy postihlo zemi, přeměnilo na to největší požehnání.“

Z Portugalska byla tato úcta rozšířena i do Španělska a Francie.

*Z Vítězstvo Srdca 126/2019
přeložila -jk- (Redakčně upraveno)*

Lisabon, veduta města z roku 1572

Svatý Lucián

Tento světec patří k mučedníkům posledního období pronásledování křesťanů. Položil život pro Krista rok předtím, než císař Konstantin svým ediktem milánským zrovnoprávnil křesťanství s ostatními vyznáními. Velký učenec, biblista, jak by se dnes řeklo, na jehož odkaz navázali např. sv. Augustin nebo sv. Řehoř Veliký. Nám je dnes prakticky neznámý. Ale i k němu se můžeme obracet o přímluvu a může nám být příkladem ve snášení utrpení, které na něj naložili nepřátelé Krista Ježíše.

Podle tradice se sv. Lucián narodil v Samosatě, což je dnešní turecký Samsat, nesdělují se však již nic bližšího o datu jeho narození (s největší pravděpodobností přišel na svět někdy v polovině 3. století), ba ani nic bližšího o jeho původu. Jelikož však nabyl velmi solidního vzdělání, je téměř jisté, že pocházel z „lepších poměrů“.

Ztratil – snad někdy ve dvanácti letech – oba rodiče. Nezastavilo ho to však ve vzdělávání, k němuž použil zděděné peníze. To, co bylo navíc, rozdál potřebným. Odebral se do Edessy, kde se stal žákem Makariovým. Ve svém nabývání vědomostí se zaměřil především na studium Písma svatého, k tomu si přidal i hebrejštinu, aby mohl snáze pronikat do starozákonních textů. Živil se přepisováním knih, přičemž peníze z velké části věnoval chudým, na vlastní obživu si nechával pouze nejnižší minimum.

Již záhy Luciánovo jméno získalo uznání vzdělanců a jeho výklady v Antiochii, kde velmi rychle založil vlastní školu, vyhledávali poznání chtiví mladí muži z širokého okolí. Někdy v té době ho antiochijský patriarcha vysvětil na kněze. K Luciánovým žákům patřil např. sv. Řehoř Divotvůrce a jeho spisy rozšiřoval proslulý sv. Jan Zlatoústý, jenž k němu choval neskonale uctu. Zajímavostí je, že k jeho žákům patřil i nechvalně známý Arius, o němž jsme v krátkosti pojednali na str. 5 v souvislosti se sv. Silvestrem.

Není vyloučeno, že Arius své bludné učení, v němž upíral Ježíši Kristu božství, pochytil z velké části i od svého učitele sv. Luciána! Ten totiž, žel, načas sešel z pravé cesty a uvěřil tezím Pavla Samosatského, svého spolurodáka, jenž rovněž zastával v duchu sekty ebionitů názor, že Ježíš nebyl Bohem, ale pouze člověkem. Po jisté době se však sv. Lucián vrátil k pra-

vé víře a už u ní zůstal navzdory všemožným tlakům svého okolí.

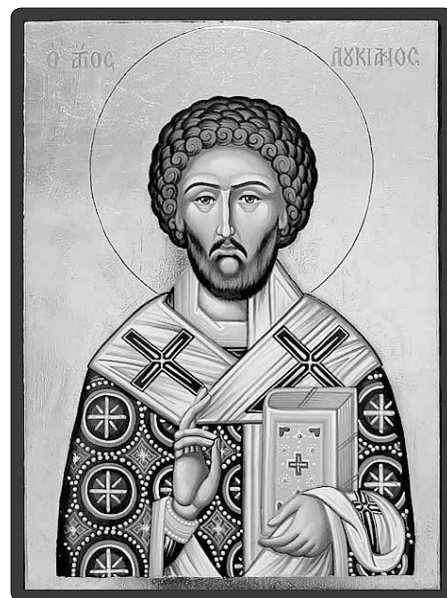
Horoval pro zásadu doslovného výkladu Písma svatého, nikoliv alegorického – pokud ovšem autor nedává jasně najevo, že se v daném okamžiku vyjadřuje v podobnosti. Stanul tak v opozici i vůči slavnému Origenovi. V Luciánových stopách později kráčeli sv. Ambrož, sv. Augustin či sv. Řehoř Veliký. Sám přeložil Starý zákon znovu do řečtiny, jelikož překlad, který byl tehdy k dispozici, oplýval řadou nepřesností a chyb. Právě z jeho přetlumočení vycházel později sv. Jeroným, když překládal Bibli do latiny.

Patrně v důsledku pronásledování křesťanů Diokleciánem a jeho nástupci Maxmiliánem, Galeriem a Liciniem zavřel Lucián svou antiochijskou školu a přenesl ji do Nikomédie. Antiochii, jedno z center rané církve, totiž pronásledování postihlo obzvlášť krutým způsobem. Nikomédie snad skýtala schůdnější podmínky, nicméně Luciána stejně zatčení nakonec neminulo. Ale zatímco v Antiochii by jej čekala brzká smrt, v tomto řeckém městě mohl ještě devět let psát apologetické spisy, ba dokonce vést své žáky po cestě poznání.

Nakonec, už za panování císaře Licinia, však byl taktéž on vyzván, aby nasypal kadidlo modlám a zřekl se veřejně Spasitele. Odmítl. Navzdory bičování, jež ho mělo „přimět k rozumu“. Jeho

Sv. Lucián píše apologetické spisy

Ikona sv. Luciána, mučedníka

trýznitelé ho proto na 14 dní položili na střeptiny rozházené na podlaze, nedávali mu nic jíst, nadto mu k hlavě kladli nádoby s pečeným masem, aby ho vůně z něj přiměla k apostazi. „Jsem křesťan. Nic neočekávám, nic nežádám a ničeho se nebojím,“ odpovídal Lucián na opakované výzvy k odpadu.

Den před plánovanou popravou – na slavnost Zjevení Páně – bylo místním křesťanům dovoleno, aby Luciána v cele navštívili a rozloučili se s ním. Propašovali do vězení i kalich s vínem, avšak pochopitelně chyběl oltář, na němž by mohla být Nejsvětější oběť sloužena. Tu Lucián, připoutaný stále k zemi – jen ruce měl volné – navrhl, aby za oltář posloužila jeho vlastní hrud'. Tak se také stalo.

Posílen Tělem Kristovým, mohl pak nazítří 7. ledna 312 na poslední výzvu k zapření Spasitele zvolat: „Jsem křesťan!“

Poté padl rozkaz, zasvětil popravčí meč a Lucián byl stat. Zemřel pro víru jako jeden z posledních mučedníků před vyhlášením Konstantinova ediktu milánského.

Císař Konstantin údajně nechal Luciánovy tělesné pozůstatky přenést do Heliopole, kam putoval sv. Jeroným, když překládal Písmo svaté. V ikonografii je sv. Lucián rozpoznatelný podle světlečerveného liturgického roucha jako symbolu jeho mučednické smrti a evangelia, které drží v rukou. Liturgická památka sv. Luciána připadá na den jeho mučednické smrti, tj. na 7. leden.

Pondělí 27. 12. 2021

6:05 Vánoční koncert Václava Hudečka
7:00 Sedmihlásky: Já malý přicházím koledovat
7:05 Barberbieni **8:00** Groteský Bustera Keatona: Frigo plave **9:05** Setkání: MUDr. Róbert Teleky – Muzeum kardinála Štěpána Trochty ve Francově Lhotě **9:15** V pohorách po horách: Velké Karlovice na běžkách **9:30** Moudrost mnichů: Recept na podářený vztah **9:45** Světlo pro opuštěné **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Muzikanti, hrajte: Vánoce s DH Křižovianka **13:40** Poutníci času: S Jindřichem Štreitem **14:05** Bella **15:35** V souvislostech **16:00** Dokořán: S Jiřím Suchým **16:55** Vánoční ozvěny: Rybova Česká mše vánoční v podání dětí ZUŠ Hodonín a Senica **18:10** Sedmihlásky: Já malý přicházím koledovat **18:15** Mezi pražci (101. díl): Prosinec 2021 **19:05** OMG talkshow: Co radí do vztahů moderátorka Adela Vinczeová a kadeřnický mág Jan Špillar? [P] **19:30** Vezmi a čti: Prosinec 2021 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Léto s liškou **21:45** Bar u Josefa [P] **23:25** Vánoční Devítka: Záznam z vánočního koncertu kapely Devítka v ostravském klubu Parník **0:00** Vánoční posezení ve skanzenu **0:30** V ten vánoční čas aneb Permoník a betlémy na ostravském hradě **1:15** Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 28. 12. 2021

6:05 Práce jako na kostele **6:25** Vánoční posezení ve skanzenu **6:55** Svatá Kateřina Sienská **7:20** Cirkus Noeland: Roberto, Kekulín a vánoční přání **7:45** Odvaha otce Karola **9:10** Sedmihlásky: Stojí kostelíček **9:20** Moudrost mnichů: Recept na muže **9:35** V souvislostech **10:00** Léto s liškou **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Setkání: Pavel Svoboda – kostel svatého Jakuba Většího v Přelouči **13:00** Muzikanti, hrajte: Vánoční koncert DH Májovanka **14:05** Bar u Josefa **15:45** Terra Santa News: 22. 12. 2021 **16:10** Dokořán: S Kateřinou Cajthamlovou **17:00** Kid **18:05** Sedmihlásky: Stojí kostelíček **18:10** Animované biblické příběhy: Znamení časů **18:40** Zpáteční do Betléma **19:00** Moudrost mnichů: Rodinné hádky **19:20** OMG talkshow: Postrach Jiří Strach řáčil s knězem Zbigniewem Czendlikem [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Život nikdy nekončí **21:40** Příběh Marie **23:15** Velký příběh o lásce: Hudební dramatizace nejen vánočního příběhu **0:55** Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 29. 12. 2021

6:05 U NÁS aneb Od cimbálu o lidové kultuře: Vánoce se Solánem **6:55** Můj chrám: Max Kašparů, kostel sv. Filipa a Jakuba, Žirovnice **7:20** Sedmihlásky (81. díl): Páslí ovce pastýři **7:25** Animované biblické příběhy: Abrahám a Izák **7:50** Ježíš pro děti **9:05** Generální audience papeže Františka [L] **10:10** Moudrost mnichů: Umění pracovat na sobě **10:25** Františkovy jesličky: Schola brněnské mládeže **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Příběh Marie **14:30** Grande Moravia Ladislava Pavluše: Tak jsou tady Vánoce **16:10** Život nikdy nekončí **17:40** V pohorách po horách: Velká Chochuľa – Nízke

TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV

■ Vysílání denně 6.00 – 1.00 hod.
■ Denně: 8.00; 16.00 hod. – programová nabídka TV NOE (změna programu vyhrazena)

Podrobnosti na www.tvnoe.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

Tatry **18:00** Strýček Emu: Druhý svátek vánoční **18:20** Cirkus Noeland: Roberto, Kekulín a krmení zvířátek **18:45** Moudrost mnichů: Stáří **19:00** OMG talkshow: S touhle dvojicí farářů, youtuberů se nudit rozhodně nebudete [P] **19:30** Terra Santa News: 29. 12. 2021 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Marie z Nazaretu (1. díl) **21:50** Jen samé krásné věci **23:15** Vánoční koncert skupiny Poutníci: Vánoce 2021 **0:15** Pěšky hezky česky: Svatojakubská cesta **0:40** Generální audience papeže Františka **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Čtvrtek 30. 12. 2021

6:05 Terra Santa News: 29. 12. 2021 **6:25** Jesličková pobožnost z Oščadnice **7:50** Sedmihlásky: Dyž Panna Maria **7:55** Animované biblické příběhy: Josef v Egyptě **8:20** Noemova Archa **9:20** Moudrost mnichů: Autorita otce **9:35** Marie z Nazaretu (1. díl) **11:20** Poutníci času: S šéfkuchařem Radkem Davidem **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Jen samé krásné věci **14:20** Generální audience papeže Františka **14:45** Muzikanti, hrajte: Vánoční koncert DH Májovanka **15:40** V pohorách po horách: Velký kotel – Jeseníky **15:55** Groteský Bustera Keatona: Frigo a kráva **17:15** Setkání: Marian Jurečka – kaplička v Olši **17:25** Večeře u Slováka: 2. neděle po Narození Páně [P] **18:00** České Vánoce – Rakovnická hra vánoční: Svatováclavský hudební festival 2018 **18:55** Moudrost mnichů: Ideál matky **19:10** OMG talkshow: Jsou Pavel Hošek a Tomáš Sedláček na hlavu? [P] **19:50** Přejeme si... [P] **20:05** Marie z Nazaretu (2. díl) **21:50** Jehňátko **23:30** Na Štěpána se Štěpánem **0:25** Znovu v Nazaretu: Archeologie a tradice Ježíšova města **1:20** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 31. 12. 2021

6:05 Jesličky svatého Františka **7:15** České a moravské betlémy (2. díl) **7:40** Sedmihlásky (88. díl): Loutna česká – Předmluva **7:45** Sněhurka a sedm trpaslíků: Divadlo Víti Marčíka **8:50** Moudrost mnichů: Umění pracovat na sobě **9:05** Marie z Nazaretu (2. díl) **10:50** Dokořán: S Terezou Kostkovou **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Poutníci času: S akademickým restaurátorem Jakubem Tluchořem **13:15** Pohádka o lásce: na troskách Labyrintu světa **13:25** Silvestr na faře **15:05** Brazilci **16:40** Moudrost mnichů: Recept na podářený život podle otce Leona Knabita **17:00** První nešpory ze slavnosti Matky Boží Panny Marie z baziliky sv. Petra

v Římě [L] **18:30** Silvestr v karanténě **19:45** Přejeme si... **20:00** Maktub **22:00** Přejeme si... Silvestrovský speciál [L] **0:00** Mše svatá z baziliky Nanebevzetí Panny Marie na Sv. Hostýně [L] **1:15** Jiří Suchý: Konečně!! **2:10** Jak potkávat svět (59. díl): S Marií Rottrovou **3:30** Vánoční revue k 60. výročí založení JKG0 **4:50** Cvrlikání (54. díl): Pavel Helan.

Sobota 1. 1. 2022

6:05 Duchovní malby: Blahoslavená Panna Maria **6:30** Cirkus Noeland: Roberto, Kekulín a krmení zvířátek **6:55** Strýček Emu: Druhý svátek vánoční **7:15** Animované biblické příběhy: Znamení časů **7:50** Maktub **10:00** Mše svatá ze Slavnosti Matky Boží, Panny Marie z baziliky sv. Petra v Římě [L] **11:35** ARTBITR – Kulturní magazín **11:45** Přejeme si... [P] **12:20** Popelka Nazaretská **13:15** Zlaté opojení **14:45** Jak potkávat svět: Ohlédnutí ze střechy v pořadu Jiřího Pavlice **16:25** Putování tučňáků **18:00** Moudrost mnichů: Práva žen, práva matek **18:20** Má vlast: Sv. Kopeček u Olomouce **19:00** OMG talkshow: Co se o Taťaně Gregor Brzobohatě z bulváru nedozvíte. [P] **19:30** V souvislostech [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Všechno, o čem sníš [P] **22:00** Pouť: (The Way, 2010) **0:10** Zahrada Mariánská – Zvěstování: kostel Navštívení Panny Marie Lechovice **1:15** Noční repríza dopoledních pořadů.

Neděle 2. 1. 2022

6:05 Večeře u Slováka: 2. neděle po Narození Páně **6:30** České nebe: Cyklus kantát o českých světcích a patronech **8:15** Všechno, o čem sníš **10:10** Moudrost mnichů: Umění milovat sám sebe i ostatní **10:30** Mše svatá: Dolní Lutyně, kostel sv. Jana Křtitele [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba Sv. otce Františka [L] **12:20** V souvislostech **12:45** V pohorách po horách: Ondřejník – Moravskoslezské Beskydy **13:00** Pouť: (The Way, 2010) **15:10** Muzikanti, hrajte: Bojan **16:20** Za úsvitu vstaneme **18:05** Sedmihlásky: Tulemy se **18:10** Strýček Emu [P] **18:20** Animované biblické příběhy: Mesiáš přichází **18:50** Animované příběhy velikánů dějin: Galileo Galilei (1564–1642) **19:20** OMG talkshow: Davida Vávru a Rudolfa Brančovského pojí „svaté rouhání“ [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Dokořán: S Danou Němcovou [P] **20:55** Mise **23:00** Má vlast: Kroměříž **0:25** Můj chrám: Veronika Sedláčková, kostel sv. Kříže na Příkopech, Praha **0:45** Polední modlitba Sv. otce Františka **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pondělí 3. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: Martin Petiška – spisovatel **7:00** V pohorách po horách: Toulcovy maštale – Českomoravská vrchovina **7:10** Výpravy do divočiny: Zubří, divocí koně a pratuři v české krajině **8:40** Můj chrám: Pavel Bratinka, disident a politik, kostel sv. Václava v Praze-Dejvicích **9:10** Outdoor Films s Martinou Balzarovou-Karáskovou a Kamilem Balzarem: Podmořská setkávání **10:40** Beata Hlavenková & Oskar Török na Slezské lilií 2020 **11:05** Poutníci času: S Petrou Bučkovou **11:30** Živě s Noe [L] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá

z kaple Telepace [L] **12:50** Dokořán: S Miroslavou Němcovou **13:35** Bačkorám navzdory: Alice v říši divů **14:00** Mise **16:05** V souvislostech **16:30** Noční univerzita: Prof. Alexander Tomský – Šílenství davů – gender, rasa a identita **17:25** Sýrie: uprostřed popela **18:05** Sedmihlásky: Tulemy se **18:10** O koženém mostě: Pověsti z Hornolidečska **18:20** Hlubinami vesmíru s dr. Petrem Kabáthem: Exoplanety, 1. díl **19:00** Mladí salesiánští misionáři – Austrálie **19:10** Vánoční Devítka: Záznam z vánočního koncertu kapely Devítka v ostravském klubu Parník **19:45** Přejeme si... **20:05** Něco navíc **21:15** ARTBITR – Kulturní magazín [P] **21:25** OMG talkshow: Předmanželský sex a spiritualita. OMG Daniely Drtinové [P] **21:55** Lucy Grimble (UK) – koncert: Festival UNITED – Vsetín 2019 **22:55** Továrna mezi vodami **23:40** Kulatý stůl: Archeologické nálezy ve Svaté zemi **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 4. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: Zbigniew Czendlik – polský kněz **7:00** V pohorách po horách: Velká Rača – Kysucké Beskydy **7:15** U NÁS aneb Od cimbalu o lidové kultuře: Musica Folklorica **8:35** Hovory z Rekovic: Iva Bittová **9:10** V souvislostech **9:35** Papež František a jeho umění vést **10:25** Dům ze skla?: S Tomášem Halíkem **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Naše Horní Lideč **13:40** Vezmi a čti: Prosinec 2021 **14:05** Naše peníze, jejich osud **15:00** Flešbky – Godzone podcast **15:30** Portréty krajiny **16:00** Muzikanti, hrajte: Bojané **17:05** Turzovka **17:30** Dobrá firma **18:00** Sedmihlásky: Tulemy se **18:05** Animované biblické příběhy: Mesiáš přichází **18:35** O Čertových skalách: Pověsti z Hornolidečska **18:40** Animované příběhy velikánů dějin: Galileo Galilei (1564–1642) **19:10** Mexiko – země indiánů **19:25** Zpravodajské Noeviny: 4. 1. 2022 [P] **19:45** Přejeme si... **20:05** Dvě koruny: Svatý, jakého svět neznal **21:35** OMG talkshow: Postrach Jiří Strach řádl s knězem Zbigniewem Czendlikem. **22:05** Ludmila!!!: Rodinný dýchánek **22:55** Terra Santa News: 29. 12. 2021 **23:15** Poletuchy: Na skok do Štramberka **0:05** Letem jazzem (1. díl): Úvod do jazzové hudby **1:10** Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 5. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: Václav Vacek – kněz **7:00** Zpravodajské Noeviny: 4. 1. 2022 **7:25** Noční univerzita: Prof. Alexander Tomský – Šílenství davů – gender, rasa a identita **8:20** Srbsko: Semínko naděje **9:05** Generální audience papeže Františka [L] **10:05** Sestra Tereza Valsé Pantellini – místa a vzpomínky **10:40** Hledání skrytých svatých míst: Paros a Folegrandos **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Zachraíme kostely: Poutní kostel Navštívení Panny Marie ve Skocích u Žlutic **13:10** Zambijský Bambo **13:40** Poutníci času: S Lucií Valešovou **14:00** Něco navíc **15:15** Zpravodajské Noeviny: 4. 1. 2022 **15:35** Magazín Mary's Meals **16:00** Vezmi a čti: Prosinec 2021 **16:15** Pošta pro Holuba: Ekologie **16:25** Klapka: S Vladimírem Paslerem **17:30** Terra Santa News: 5. 1. 2022 [P]

18:00 Benefiční koncert – Martin Chodúr a Ostravský dětský sbor z kostela sv. Václava v Ostravě [L] **19:30** Světloňosi: Pověsti z Hornolidečska **19:35** Strýček Emu: Na Nový rok o slepičí krok **19:45** Přejeme si... **20:05** Adorace [L] **21:10** OMG talkshow: OMG Lenky Vacvalové a Pavla Semely [P] **21:40** Noční univerzita: P. Vlastimil Kadlec – Můj Bůh září do mých temnot [P] **23:05** V pohorách po horách: Raxalpe – Rakousko **23:15** Ostrava zpívá Gospel: Slezská lilie 2017 **0:10** Generální audience papeže Františka **0:30** Myanmar – Kačjinský stát: Prahme po míru **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Čtvrtek 6. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: Juan Provecho López – španělský augustinián **7:00** Terra Santa News: 5. 1. 2022 **7:20** Dům ze skla?: S Tomášem Halíkem **8:25** Obnova objektu Libušín po požáru **9:05** Dokořán: S Miroslavou Němcovou **9:50** Sedmihlásky (5. díl): My tři králové jdeme k vám **10:00** Mše svatá ze slavnosti Zjevení Páně: Řím, bazilika sv. Petra [L] **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:20** Můj chrám: Barbora Černošková, kostel sv. Augustina v Brně **12:45** Misie slovenských salesiánů v Belgii **13:35** Generální audience papeže Františka **14:05** Cvrlíkání (81. díl): Robert Křesťan & Druhá tráva **15:30** Předání proutěného řemesla **16:00** Zpravodajské Noeviny: 4. 1. 2022 **16:20** Don Bosco v Angole **16:40** V pohorách po horách: Vozka – Hrubý Jeseník **16:50** Cestujeme regionem Záhorie **18:05** Sedmihlásky (5. díl): My tři králové jdeme k vám **18:10** Pověst o Ludmiliině skále na Pulčinských skalách: Pověsti z Hornolidečska **18:15** Ovečky: 2. neděle po Narození Páně [P] **18:40** Poutníci času: S Pavlem Klímou **19:00** Večeře u Slováka: Svátek Křtu Páně [P] **19:25** Zpravodajské Noeviny: 6. 1. 2022 [P] **19:45** Přejeme si... **20:05** Jak potkávat svět (89. díl): S Davidem Marečkem [L] **21:30** OMG talkshow: S touhle dvojicí farářů, youtubeřů se nudit rozhodně nebudete **22:00** Pod lampou [P] **0:00** Zpravodajské Noeviny: 6. 1. 2022 **0:20** Továrna mezi vodami **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 7. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: David Eben – muzikolog **7:00** Zpravodajské Noeviny: 6. 1. 2022 **7:20** Koncert k počtě sv. Jana Sarkandra: Zámek Holešov **8:45** ARTBITR – Kulturní magazín **9:05** Poletuchy: Na skok na Plzeň **9:50** Výpravy do divočiny: Výzkum ledovců **10:50** Hans Frei **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Hrdinové víry (1. díl): P. Ignác Stuchlý **14:05** Strážnice žije! MFF Strážnice 2021 **15:45** V pohorách po horách: Křížový vrch – Adršpašské skály **16:00** Zpravodajské Noeviny: 6. 1. 2022 **16:25** Naše cesta: Salesiáni na Madagaskaru **17:00** Setkání **17:20** Jaroslav Wykrent & In Blue na Mohelnickém dostavníku 2018 **18:10** Sedmihlásky: Tulemy se **18:15** Pověst o velikém ptačisku: Pověsti z Hornolidečska **18:25** Výchovný systém Dona Boska: Pouze láska vychovává **18:40** Flešbky – Godzone podcast **19:10** Dívám se kolem sebe **19:45** Přejeme si... **20:05** Noemova

pošta: Leden 2022 [L] **21:05** V pohorách po horách: Stoh – Malá Fatra **21:20** OMG talkshow: Medituj a občas mívám depresi. OMG Pavly Beretové a Petra Vacíka [P] **21:50** Dekalog VIII.: Osmé přikázání **22:50** Dokořán: S Miroslavou Němcovou **23:40** Harfa Noemova: A. Dvořák – Te Deum **0:00** Tam, kde začínají kořeny **0:20** Příběh o Žofii **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Sobota 8. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: Miloslav Fiala – prezident České katolické Charity **6:55** Historie a současnost Matice svatohostýnské **7:20** Bangladěš: Týdenní dopis lásky **7:55** Sedmihlásky: Tulemy se **8:00** Strýček Emu: Na Nový rok o slepičí krok **8:10** Animované biblické příběhy: Mesiáš přichází **8:40** Ovečky: 2. neděle po Narození Páně **9:05** Animované příběhy velikánů dějin: Galileo Galilei (1564–1642) **9:45** Církev za oponou: Křesťanské hodnoty **10:00** Noční univerzita: Ondřej Szturc – Připraven **10:30** Flešbky – Godzone podcast [P] **11:05** Vezmi a čti: Prosinec 2021 **11:20** Zpravodajské Noeviny: 6. 1. 2022 **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Angelus Domini **12:05** Pod lampou **14:15** Za operou **15:10** Grotesky Bustera Keatona: Frigo a strážníci [P] **15:30** V pohorách po horách: Poludňový Gruň – Malá Fatra **15:40** Skleněná múza **16:00** Terchovské Vianoce: Trnava **16:50** Ateliér užité modlitby **18:00** Večeře u Slováka: Svátek Křtu Páně **18:30** Hledání skrytých svatých míst: Istanbul 1 [P] **19:20** V souvislostech [P] **19:45** Přejeme si... **20:05** Hlubinami vesmíru s dr. Petrem Kabáthem: Exoplanety, 2. díl [P] **20:45** V pohorách po horách: Vír – Via ferrata (Drahanská vrchovina) **21:00** Mezi pražci (102. díl): Leden 2022 [P] **21:50** Život Ježíše Krista (1/2) **23:20** Robert Křesťan & Druhá tráva na Mohelnickém Folk-Festu 2020 **0:20** Svatá Kateřina Labouré: Tichý posel Lásky **1:10** Noční repríza dopoledních pořadů.

Neděle 9. 1. 2022

6:05 Cesta k andělům: Zuzana Lapčiková – hudebnice **6:55** Filipíny – SILSILA – Ve spojení s Všemohoucím **7:25** Večeře u Slováka: Svátek Křtu Páně **7:55** Jak potkávat svět (89. díl): S Davidem Marečkem **9:30** Mše svatá ze svátku Křtu Páně: Řím, Sixtinská kaple [L] **10:55** Guyanská Diana **11:20** Poutníci času: S Janem Duškem [P] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba Sv. otce Františka [L] **12:20** V souvislostech **12:40** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **13:25** Grotesky Bustera Keatona: Frigo a strážníci **14:00** Muzikanti, hrajte **14:30** Život Ježíše Krista (1/2) **16:05** Noční univerzita: P. Vlastimil Kadlec – Můj Bůh září do mých temnot **17:35** ARTBITR – Kulturní magazín **18:00** Sedmihlásky: Stojí kostelíček **18:05** Strýček Emu: Tři králové [P] **18:15** Ovečky: 2. neděle po Narození Páně **18:40** Animované biblické příběhy: Beránek Boží **19:15** Animované příběhy velikánů dějin: William Bradford (1590–1657) **19:45** Přejeme si... **20:05** Velký příběh o lásce: Hudební dramatizace nejen vánočního příběhu **21:50** Jan Pavel II. a pád komunismu **23:30** Polední modlitba Sv. otce Františka **23:50** Na pomezí ticha a tmy **0:35** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **1:15** Noční repríza dopoledních pořadů.

Liturgická čtení

Neděle 26. 12. – svátek Svaté rodiny

Ježíše, Marie a Josefa

1. čt.: Sir 3,3-7.14-17a

(řec. 2-6.12-14)

Ž 128(127),1-2.3.4-5

Odp.: 1 (*Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, kdo kráčí po jeho cestách.*)

2. čt.: Kol 3,12-21

nebo:

1. čt.: 1 Sam 1,20-22.24-28

Ž 84(83),2-3.5-6.9-10

Odp.: 5a (*Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě, Bože.*)

2. čt.: 1 Jan 3,1-2.21-24

Ev.: Lk 2,41-52

Pondělí 27. 12. – svátek sv. Jana

1. čt.: 1 Jan 1,1-4

Ž 97(96),1-2.5-6.11-12

Odp.: 12a (*Radujte se, spravedliví, v Hospodinu!*)

Ev.: Jan 20,2-8

Úterý 28. 12. – svátek sv. Mláďátek

1. čt.: 1 Jan 1,5-2,2

Ž 124(123),2-3.4-5.7b-8

Odp.: 7a (*Naše duše vyvázla jako pták z ptáčnickovy léčky.*)

Ev.: Mt 2,13-18

Středa 29. 12. – připomínka

sv. Tomáše Becketa

1. čt.: 1 Jan 2,3-11

Ž 96(95),1-2a.2b-3.5b-6

Odp.: 11a (*Radujte se, nebesa, zajásej, země!*)

Ev.: Lk 2,22-35

Čtvrtek 30. 12. – šestý den v oktávě

Narození Páně

1. čt.: 1 Jan 2,12-17

Ž 96(95),7-8a.8b-9.10

Odp.: 11a (*Radujte se, nebesa, zajásej, země!*)

Ev.: Lk 2,36-40

Pátek 31. 12. – připomínka

sv. Silvestra I.

1. čt.: 1 Jan 2,18-21

Ž 96(95),1-2.11-12.13

Odp.: 11a (*Radujte se, nebesa, zajásej, země!*)

Ev.: Jan 1,1-18

večer:

1. čt.: Gn 1,14-18 nebo Nm 6,22-27
Ž 8,2a+4-5.6-7.8-9

Odp.: 2a (*Hospodine, náš Pane, jak podivuhodné je tvé jméno po celé zemi!*)

2. čt.: 1 Kor 7,29-31 nebo Jak 4,13-15
Ev.: Mt 6,31-34 nebo Lk 12,35-40

Sobota 1. 1. – slavnost Matky Boží, Panny Marie

1. čt.: Nm 6,22-27

Ž 67(66),2-3.5.6+8

Odp.: 2a (*Bože, buď milostiv a žehnej nám!*)

2. čt.: Gal 4,4-7

Ev.: Lk 2,16-21

Programové tipy TV LUX od 27. 12. 2021 do 2. 1. 2022

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA. Viac informácií na www.tvlux.sk

Pondelok 27. 12. o 20:35 hod.:

Susedka (cyklus hraných poviedok)

Príbeh sa odohráva v paneláku, počas rušného sobotného rána. Pani Zlatica, bývalá učiteľka, je zvedavá a klebetná obyvateľka, ktorá si v pokoji chcela vychutnať svoj narodeninový deň pri obľúbenej televíznej relácii. Rušia ju však hry detí na ihrisku, rozliehajúci sa zvuk klavíra po poschodí a znepokojuje ju aj nová susedka Ingrid. Premôže Zlatica svoju zvedavosť a dočká sa svojho narodeninového priania?

Utorok 28. 12. o 17:00 hod.:

Dobrá novina, šťastná hodina (dokument)

Film Dobrá novina, šťastná hodina približuje vianočnú kampaň slovenských detí, ktorá spojila dávne tradície koledovania s misiou konkrétnej pomoci na africkom kontinente.

Streda 29. 12. o 17:30 hod.:

Ex (cyklus hraných poviedok)

Mladý farár dedinskej farnosti je na pokraji vyhorenia, nevie, ako oživiť ducha farského spoločenstva. Jeho starosti však ešte vzrastú, keď ho v spovednici navštívi jeho bývalá frajerka, ešte z čias pred jeho vstupom do seminára. Prosí ho o pomoc pri vyriešení vážneho rodinného problému. Andrej sa zdráha a bojí sa klebiet, ktoré

by sa mohli rozšíriť po dedine. Situáciu však vezme do vlastných rúk a rozhodne sa pozvať do riešenia aj dedičanov.

Štvrtok 30. 12. o 16:15 hod.:

Melódie Vianoc

Záznam vianočného koncertu cimbalovej hudby Primáš, v ktorom budete môcť počuť krásne slovenské, rusínske a šarišské koledy, poprepletané príbehom o narodení Ježíša zo Svätého písma.

Piatok 31. 12. o 17:00 hod.:

Prvé večery a Te Deum z Vatikánu

Priamy prenos s pápežom Františkom.

Sobota 1. 1. o 21:15 hod.:

Páter Pio – Medzi nebom a zemou (1/2)

Film je presvedčivým svedectvom o každodennom utrpení, o hlbokom vzťahu s Bohom, ale aj príbehom o tom, ako sa zrodil a dozrel odvážny plán vybudovať modernú nemocnicu.

Nedeľa 2. 1. o 19:30 hod.:

Svätá omša so zameraním na detského diváka

Priamy prenos z kaplnky TV LUX. Celebruje a káže don Ján Holubčík, SDB.

BREVIÁŘ PRO LAIKY

25. PROSINCE 2021 – 1. LEDNA 2022

Změna v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 26. 12.		PO 27. 12.		ÚT 28. 12.		ST 29. 12.		ČT 30. 12.		PÁ 31. 12.		SO 1. 1.	
Antifona	170	186	1621	1836	1624	1840	154	167	154	167	154	167	193	211
Žalm	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881
Ranní chvály:														
Hymnus	171	187	1621	1837	1625	1840	154	167	154	167	154	167	193	212
Antifony	171	187	1621	1837	1625	1841	180	197	184	201	188	206	195	213
Žalmy	813	914	813	914	813	914	813	914	813	914	813	914	813	914
Krátké čtení a zpěv	172	188	1622	1837	1625	1841	180	197	185	202	188	206	195	213
Antifona k Zach. kantiku	172	188	1622	1838	1626	1841	181	198	185	202	189	206	195	213
Prosby	172	188	1622	1838	1626	1842	181	198	185	202	189	207	195	214
Závěrečná modlitba	173	189	1623	1838	1626	1842	181	198	185	203	190	207	196	214
Modlitba během dne:														
Hymnus	155	168	155	168	155	168	155	168	155	168	155	168	155	168
Antifony	156	169	156	169	156	169	156	169	156	169	156	169	156	169
Žalmy	818	919	833	935	849	953	863	968	879	985	895	1003	1265	1403
Krátké čtení	173	190	1623	1839	1627	1843	182	199	186	203	190	208	196	215
Závěrečná modlitba	173	189	1623	1838	1626	1842	181	198	185	203	190	207	196	214
Nešpory:														
SO 25. 12.														
Hymnus	153	180	153	166	153	180	153	180	153	180	153	180	191	209
Antifony	165	180	174	191	165	180	165	180	165	180	165	180	192	210
Žalmy	165	181	1661	1878	165	181	165	181	165	181	165	181	1649	1866
Kr. čtení a zpěv	167	183	175	191	177	194	179	196	183	200	187	204	192	210
Ant. ke kant. P. M.	168	183	175	191	178	194	179	196	183	200	187	205	192	210
Prosby	168	183	175	192	178	195	179	196	183	200	187	205	193	211
Žáv. modlitba	168	184	173	189	178	195	180	197	181	198	185	203	196	214
Kompletář:	1242	1379	1242	1379	1238	1374	1238	1374	1238	1374	1238	1374	1238	1374

Pondelok 3. 1. o 20:30 hod.:

Fara v meste 3/7

(2. časť filmového cyklu)

Betka sa vrátila z dlhej dovolenky. Udalosti na fare, ktoré sa udiali v jej neprítomnosti, ju prekvapili, no rýchlo všetko berie do svojich rúk. Farár sa snaží byť na farníkov láskavý, ale tiež pociťuje váhu vlastných zlyhaní. Čo alebo kto nám pomôže, keď nič nevychádza tak, ako by sme chceli?

Utorok 4. 1. o 20:50 hod.:

Konečne!!!

Záznam koncertu divadla Semafor pri príležitosti znovuoživenia po kovidovej prestávke. Zaznejú známe i menej známe piesne z dielne Semaforu.

Streda 5. 1. o 18:00 hod.:

Povolanie laik / Telgártske latino

(dokumentárny cyklus)

Sochár Martin Hudáček svojou tvorbou vyjadruje postoj k životu a k Bohu. Jeho súsošie Pomník nenarodeným deťom sa rozšíril do celého sveta. S rodinou žije a tvorí v Telgárte, pod Kráľovou holou. Tento drsný kraj, poškvrnený mafiánskymi praktikami, zveruje pod ochranu Ježiša Krista. Nad dedinou postavil päť-

nástmetrový drevený kríž na znak toho, že všetko zlo a zranenia sa môžu raz premeniť na požehnanie.

Štvrtok 6. 1. o 21:05 hod.:

Páter Pio – Medzi nebom a zemou 2/2 (film)

Film je presvedčivým svedectvom o každodennom utrpení, o hlbokom vzťahu s Bohom, ale aj príbehom o tom, ako sa zrodil a dozrel odvážny plán vybudovať modernú nemocnicu.

Piatok 7. 1. o 21:20 hod.:

Dôkaz viery: Svätá Rita (film)

V malej dedinke v horách chladnokrvne zbili a dobodali nemeckého turistu. Ale láska jeho priateľky, odvaha horlivého kňaza a príhovor svätej Rity z Cascie mu pomôžu zázračne sa vrátiť do života...

Sobota 8. 1. o 22:35 hod.:

Vitaj, Jezuliatko

Záznam vianočného koncertu folklórneho súboru Zemlín a SZUŠ Talent – Um z Humenného.

Nedeľa 9. 1. o 9:30 hod.:

Svätá omša z Vatikánu

Priamy prenos slávnosti Pánovho krstu.

Liturgická čtení

Nedeľa 2. 1. – 2. nedeľa po

Narodení Páně

1. čt.: Sir 24,1–4.12–16

(řec. 1–2.8–12)

Ž 147,12–13.14–15.19–20

Odp.: Jan 1,14 (*Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.*)

Nebo: *Aleluja.*)

2. čt.: Ef 1,3–6.15–18

Ev.: Jan 1,1–18

Pondělí 3. 1. – nezávazná

památka Nejsvětějšího Jména Ježíš

1. čt.: 1 Jan 2,29–3,6

Ž 98(97),1.3cd–4.5–6

Odp.: 3cd (*Uzřely všechny končiny země spásu našeho Boha.*)

Ev.: Jan 1,29–34

Úterý 4. 1. – ferie

1. čt.: 1 Jan 3,7–10

Ž 98(97),1.7–8.9

Odp.: 3cd (*Uzřely všechny končiny země spásu našeho Boha.*)

Ev.: Jan 1,35–42

Středa 5. 1. – ferie

1. čt.: 1 Jan 3,11–21

Ž 100(99),1–2.3.4.5

Odp.: 1 (*Plešejte Hospodinu, všechny země!*)

Ev.: Jan 1,43–51

Čtvrtek 6. 1. – slavnost Zjevení Páně

1. čt.: Iz 60,1–6

Ž 72(71),1–2.7–8.10–11.12–13

Odp.: srov. 11 (*Budou se ti, Hospodine, klanět všechny národy země.*)

2. čt.: Ef 3,2–3a.5–6

Ev.: Mt 2,1–12

Pátek 7. 1. – nezávazná památka sv. Rajmunda z Peñafortu

1. čt.: 1 Jan 3,22–4,6

Ž 2,7b–8.10–11

Odp.: 8a (*Dám ti v majetek národy.*)

Ev.: Mt 4,12–17.23–25

Sobota 8. 1. – ferie

1. čt.: 1 Jan 4,7–10

Ž 72(71),1–2.3–4ab.7–8

Odp.: srov. 11 (*Pane, budou se ti klanět všechny národy země.*)

Ev.: Mk 6,34–44

BREVIÁŘ PRO LAIKY

1. – 8. LEDNA 2022

Změna v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 2. 1.		PO 3. 1.		ÚT 4. 1.		ST 5. 1.		ČT 6. 1.		PÁ 7. 1.		SO 8. 1.	
Antifona	154	167	154	167	154	167	154	167	226	248	226	248	226	248
Žalm	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881
Ranní chvály:														
Hymnus	154	167	154	167	154	167	154	167	226	248	226	248	226	248
Antifony	201	220	935	1046	950	1062	965	1079	233	255	998	1115	1014	1132
Žalmy	921	1030	936	1046	950	1063	965	1079	813	914	998	1115	1014	1132
Krátké čtení a zpěv	201	220	208	228	211	232	215	236	233	255	241	264	244	268
Antifona k Zach. kantiku	202	220	208	1415	212	232	215	236	233	256	241	264	245	268
Prosby	202	221	209	228	212	232	215	236	233	256	241	265	245	269
Závěrečná modlitba	202	221	209	1415	212	233	216	237	234	257	1277	1416	245	269
Modlitba během dne:														
Hymnus	155	168	155	168	155	168	155	168	227	249	227	249	227	249
Antifony	156	169	156	169	156	169	156	169	228	250	228	250	228	250
Žalmy	926	1036	940	1052	955	1068	971	1085	235	257	1004	1121	1019	1138
Krátké čtení	203	221	209	229	213	233	216	237	237	259	242	266	245	269
Závěrečná modlitba	202	221	209	229	212	233	216	237	234	257	242	265	245	269
Nešpory:														
SO 1. 1.														
Hymnus	197	216	153	166	153	166	153	166	229	251	225	247	225	247
Antifony	198	216	203	222	945	1057	960	1073	230	252	238	260	1009	1126
Žalmy	1661	1878	930	1040	945	1057	960	1073	230	252	238	261	1009	1126
Kr. čtení a zpěv	199	217	204	223	210	231	214	234	231	254	239	262	243	267
Ant. ke kant. P. M.	199	217	204	223	211	1415	214	235	232	254	240	263	243	267
Prosby	199	217	204	223	211	231	214	235	232	254	240	263	243	267
Záv. modlitba	196	214	202	221	209	1415	212	233	234	257	234	257	1277	1416
Kompletář:	1242	1379	1242	1379	1247	1384	1250	1387	1238	1374	1242	1379	1260	1398

PANNA MARIA, BOŽÍ A NAŠE MATKA

MARIA - RŮŽE MYSTICKÁ

Sestavila Mgr. Jaroslava Krejčí

Malá brožurka kapesního formátu seznamuje se stručnou historií zjevení Panny Marie Růže Mystické v Montichiari, Matky duší zasvěcených Bohu, a s jejím poselstvím. Rovněž představuje vizionářku Pierinu Gilliovou (1911-1991). Závěr brožurky obsahuje různé modlitby k Růži Mystické, litanie a rozjímavý „Růženec tří růží“.

*Matice cyrilometodějská s. r. o.
Brož., A6, 56 stran, 58 Kč*

MARIA PANNO, MATKO SLOVA

Uspořádal Mojmir Trávníček • Úvodní slovo Mons. Josef Hrdlička

Mariánská inspirace je v české poezii přítomná od nejstarší středověké duchovní lyriky přes lidové písně až k dnešním dnům. Lze říci, že mariánská tvorba českých básníků je za poslední desítky let mnohotvárnější, bohatší a namnoze i umělecky náročnější. Básnické texty, obsažené v tomto malém kritickém výboru z tvorby 20. století, představují různé poetiky a rozmanitý přístup k mariánské tematice. Výbor obsahuje také medailonky autorů se základními bibliografickými údaji.

*Matice cyrilometodějská s. r. o.
Váz., 143x235 mm, 224 strany, 198 Kč*

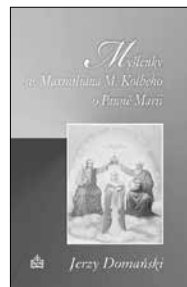

MYŠLENKY SV. MAXMILIÁNA M. KOLBEHO O PANNĚ MARIÍ

P. Jerzy Domański OFMConv. • Z polštiny přeložili Jaroslav Pastuszak a kolektiv

Otec Maxmilián založil Rytíře Neposkvrněné a právě mariánská spiritualita, poslušnost ke každému přání Neposkvrněné jej dovedla k oběti vlastního života v koncentračním táboře Osvětim. Tato kniha se opírá o velké množství pramenů, jimiž jsou především dopisy a přednášky sv. Maxmiliána.

*Matice cyrilometodějská s. r. o.
Druhé vydání • Brož., 121x196 mm,
160 stran, 129 Kč*

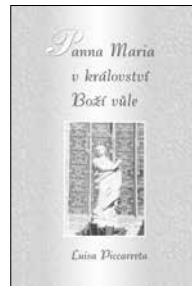

PANNA MARIA V KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ VŮLE

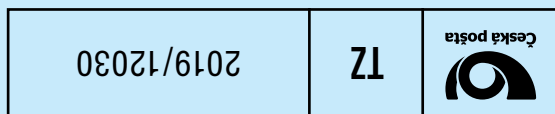
Luisa Piccarreta • Z italského přeložil P. Antonín Filip M. Stajner

Velká italská mystička Luisa Piccarreta (1865-1947), jejíž proces blahorečení právě probíhá, využívá působivé formy rozhovorů s nebeskou Královnou, Pannou Marií. Původně to bylo 31 rozjímání na každý den měsíce května, uzavřených vždy „kvítkem oběti“ a střelnou modlitbou. Později připojila dalších šest kapitol a z knížky se tak stala časově neomezená příručka každodenního duchovního života, který se projevuje věrností nejsvětější Vůli Boží vždy a za všech okolností.

*Matice cyrilometodějská s. r. o.
Brož., 124x189 mm, 216 stran, 225 Kč*

Objednávky knih - tel. 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo - tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz
Kompletní nabídku knižní produkce MCM naleznete na internetové adrese www.maticecm.cz

Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc

SVĚTLO - týdeník Matice cyrilometodějské, spolku. Vydává Matice cyrilometodějská, spolek, Dolní nám. 24, Olomouc - IČO 00533866. Tiskne nakladatelství Matice cyrilometodějská s. r. o., Olomouc, Redakce: Šéfredaktor Mgr. Daniel Dehner, redaktor Mag. Theol. Tomáš Kmrl. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č. j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravů. Neznámá to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc; telefon a fax 585 222 803 (e-mail: svetlo@maticecm.cz; <http://svetlo.maticecm.cz>; objednavky@maticecm.cz); týdeník: e-mail: periodika@maticecm.cz; tel.: 585 220 626; objednávky knih: e-mail: objednavky@maticecm.cz; tel.: 587 405 431, www.maticecm.cz; inzerce: redakce@maticecm.cz; podávání novinových zásilek Registrční značka MK ČR E 7225. Administrace pro Slovenskou republiku: CD Photo s.r.o., Chrenovská 21/14, 949 01 Nitra, telefon 00421 903 263 525; podávání novinových zásilek povolené SP, s. p. ZSRP Bratislava, č. j. 3335-OPC zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medzugasorje aj.), se podřizujeme konečnému usudku církve. Nevyžádane nezveřejněné příspěvky nevracíme.